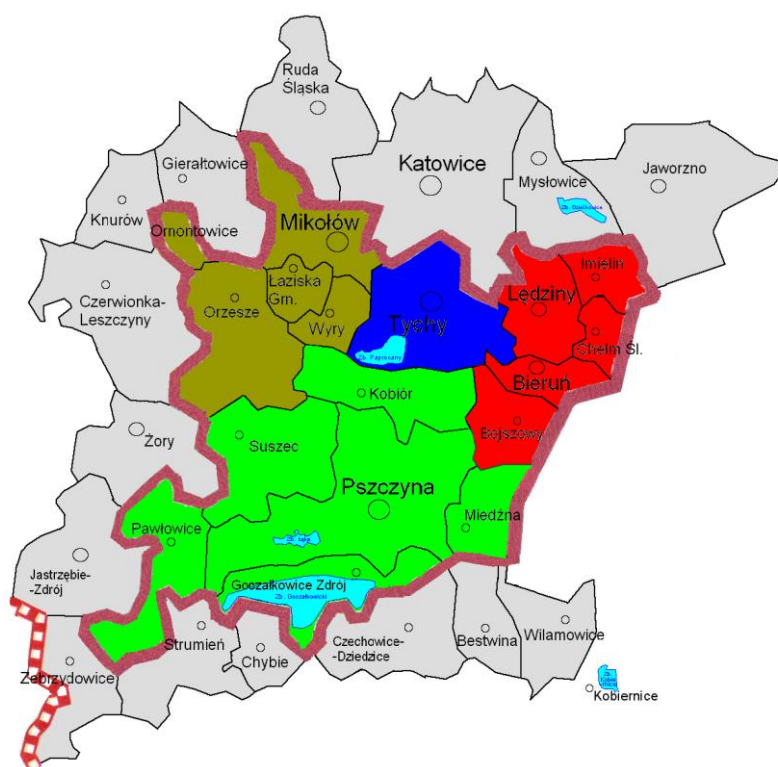

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
PSZCZYŃSKIEGO
w 2019 roku**

**Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych**

<i>Dane</i>	<i>Powiat</i>				<i>Razem Powiaty</i>
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczynski	
Obszar	81,81 km²	158,15 km²	233,10 km²	471,16 km²	944,22 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	2841	1072	1786	2294	7993
Liczba ludności	127 664	59 715	98 689	111 324	397 392

Spis treści:

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE PSZCZYŃSKIM	4
2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ ORAZ KOSMETYKÓW	10
3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	16
4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY	24
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH LUB NOWYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	27
6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	29
7. OCENA PLACÓWEK NAUCZANIA I WYCHOWANIA	32
8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	36

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE PSZCZYŃSKIM

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie pszczyńskim nie budziła niepokoju, można ocenić ją jako dobrą. W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. W uzasadnionych przypadkach wdrażane były działania przeciwepidemiczne.

Nie zarejestrowano chorób wysoce zakaźnych stanowiących bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludności.

W 2019 r. zgłoszono 2270 chorób zakaźnych, co stanowiło 35,88% ogólnej liczby zgłoszonych chorób zakaźnych do PPIS w Tychach z powiatów objętych nadzorem.

W porównaniu do 2018 r. wzrosła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych o 118,48 % (w 2018 r. zgłoszono 1039 chorób zakaźnych). W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzano wywiady epidemiologiczne w środowisku domowym, w miejscu pobytu lub hospitalizacji pacjenta oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

Zarejestrowano 23 nowych nosicieli wirusa HCV oraz 16 nosicieli wirusa HBs. Liczba ta w porównaniu do ubiegłego roku wzrosła. Dla porównania w 2018 r. zarejestrowano 11 nowych nosicieli wirusa HCV oraz 8 nosicieli wirusa HBs.

W kierunku pałeczek Salmonella i Shigella przeprowadzano badania bakteriologiczne próbek od osób chorych, ozdrowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczności z chorym oraz od osób badających się w celu uzyskania aktualnego orzeczenia lekarskiego o zdolności do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby. Z powyższych badań wykryto 3 nowych nosicieli pałeczek z grupy Salmonella (w 2018 r. - 18 nosicieli).

W porównaniu do 2018 r. w powiecie pszczyńskim:

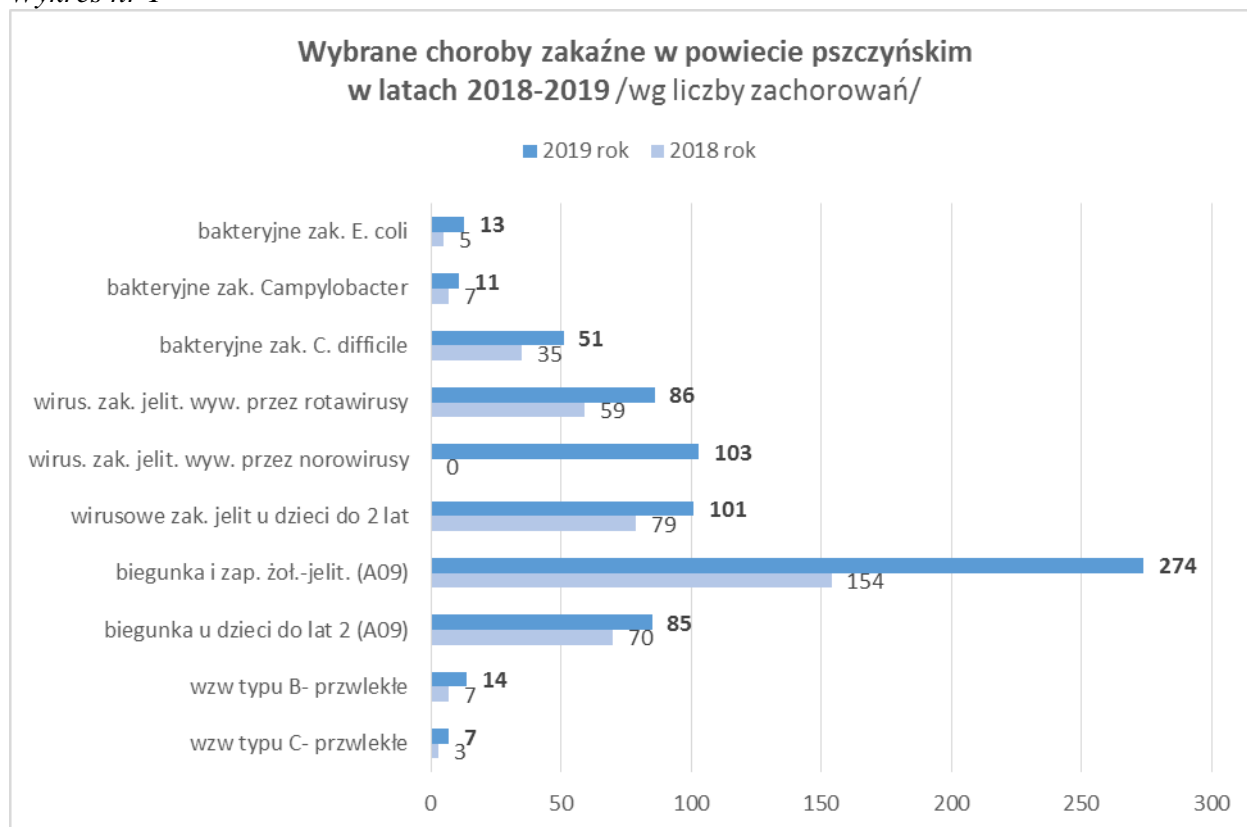
wzrost zachorowań dotyczył m.in.

zakażeń jelitowych wywołanych przez bakterie: Escherichia coli, Campylobakter, Clostridium difficile, wirusowych zakażeń jelitowe określonych i nieokreślonych u dzieci do lat 2, wirusowych zakażeń jelitowych innych określonych i nieokreślonych w tym również u dzieci do lat 2, biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowego BNO także u dzieci do lat 2, płonicy, róży, wirusowego zapalenia opon mózgowych, ospy wietrznej, wirusowego zapalenia wątroby typu B-przewlekłego i typu C, nowo wykrytych zakażeń HIV oraz inwazyjnej choroby wywołanej przez bakterie Streptococcus pneumoniae.

Spadek liczby zachorowań dotyczył m. in.: salmonelloz, wirusowych zakażeń jelitowych nieokreślonych, styczności i narażenia na wściekliznę/ potrzeby szczepień.

Pojedyncze zachorowania dotyczyły np. inwazyjnej choroby meningokokowej, gorączki Pontiak oraz postaci wczesnej kiły.

Wykres nr 1

Na bieżąco monitorowano i rejestrowano zatrucia i podejrzenia zatruc spowodowanych zażywaniem nowych substancji psychoaktywnych przez ludzi. W powiecie pszczyńskim w 2019 r. zarejestrowano 1 zdarzenie, w 2018 r. – nie zarejestrowano zatruc (tabela nr 1). Osoba zarejestrowana po zażyciu substancji psychoaktywnej była w wieku 32 lat, nazwy substancji nie określono. Z analizy zatruc i podejrzeń zatruc „nowymi narkotykami” na terenie nadzorowanym przez PPIS w Tychach w latach 2018-2019 wynika, iż w powiecie pszczyńskim występuje najmniejsza liczba tych zdarzeń.

Tabela nr 1

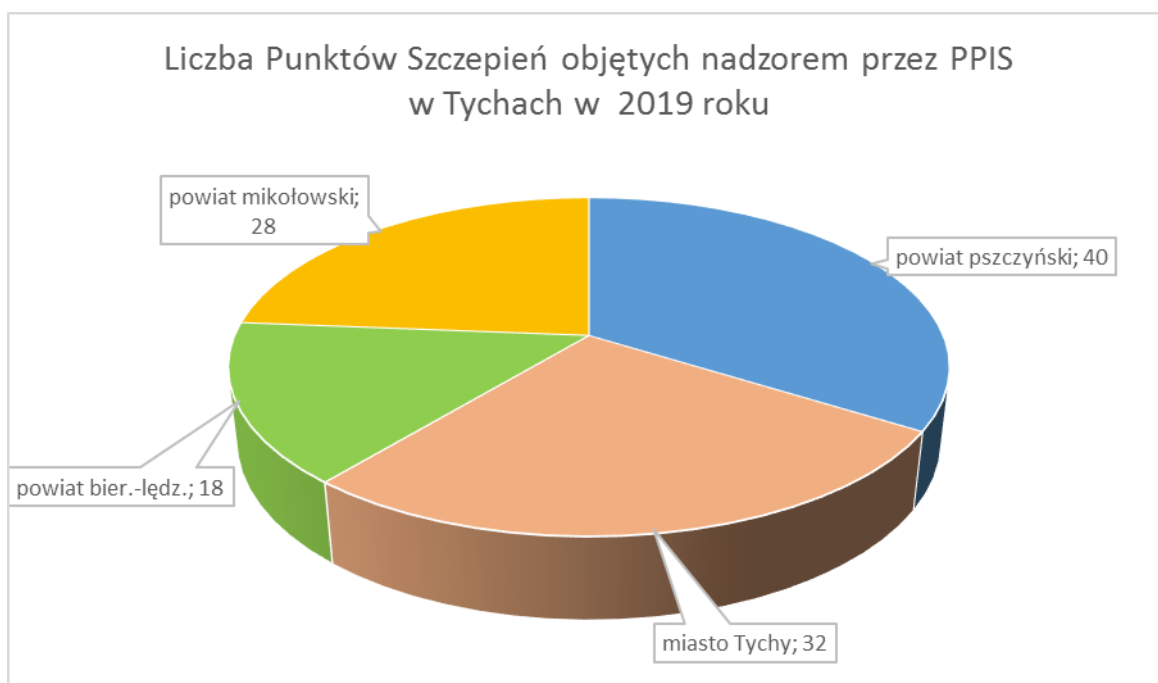
Zatrucia/ podejrzenia zatruc „nowymi narkotykami” na terenie nadzorowanym
przez PPIS w Tychach

rok	liczba ogólna	miasto Tychy	powiat bier.- łędz.	powiat pszczyński	powiat mikołowski
2019	42	7	4	1	30
2018	17	6	0	0	11
Suma	59	13	4	1	41

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych.

W powiecie pszczyńskim obowiązkowy program szczepień ochronnych realizowany jest w 40 Punktach Szczepień (wykres nr 2).

Wykres nr 2

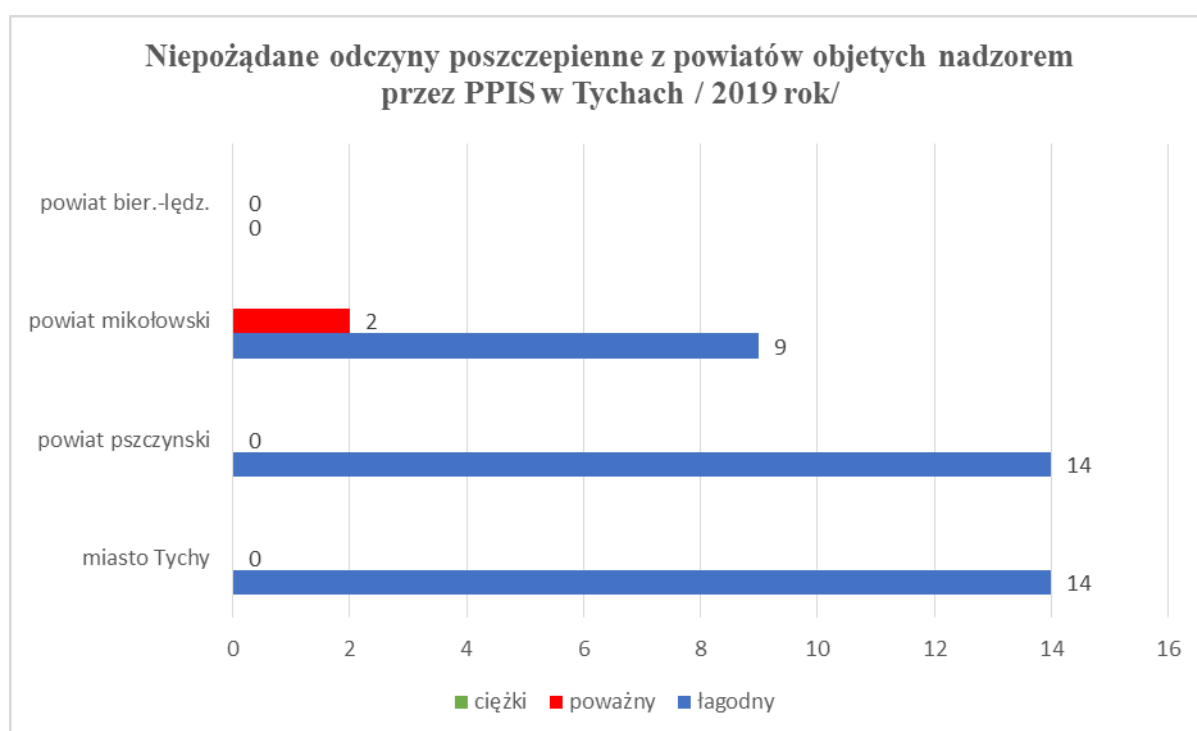

Grupa osób do 20 roku życia objęta Programem Obowiązkowych Szczepień Ochronnych w powiecie pszczyńskim liczy 24731 osób.

W ramach nadzoru bieżącego przeprowadzono 15 kontroli Punktów Szczepień. W toku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie wydano decyzji administracyjnych.

W 2019 r. zarejestrowano 14 niepożądanych odczynów poszczepiennych, które zaklasyfikowano jako łagodne.

Wykres nr 3

W 2019 r. ogółem na terenie objętym nadzorem zarejestrowano 1011 osób uchylających się od tego obowiązku, w powiecie pszczyńskim- 351. W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano wzrost liczby uchylających się od szczepień o 11,07 %.

W celu zmniejszenia tendencji wzrostu liczby osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych podejmowano następujące działania:

- zorganizowano konferencję dla przedstawicieli podmiotów leczniczych w których realizowane są szczepienia ochronne z uwzględnieniem treści dotyczących sposobów komunikowania się personelu medycznego z rodzicami w aspekcie lęków i obaw o zdrowie ich dziecka,
- prowadzono rozmowy i korespondencję na temat korzyści wynikających ze szczepień,
- przeprowadzono kontrole podmiotów leczniczych w zakresie uwzględniającym podejmowane działania przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób uchylających się od obowiązku szczepień oraz wdrażano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym. Ogółem w 2019 r. skierowano do Wojewody Śląskiego 18 wniosków o wszczęcie egzekucji administracyjnej,
- prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych,
- ponadto, udzielano informacji pisemnej i ustnej osobom z kontaktu z HBs (+) i nosicielom HCV o obowiązku wykonywania szczepień p/wzw typu B. Osobom prywatnym i instytucjom udzielano poradnictwa w zakresie szczepień ochronnych obowiązkowych i zalecanych.

Podczas przeprowadzanych kontroli w podmiotach leczniczych zwracano szczególną uwagę na:

- realizację obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych,
- stan zaszczepienia dzieci i młodzieży w ramach szczepień obowiązkowych i zalecanych,
- racjonalne gospodarowanie preparatami szczepionkowymi oraz maksymalne wykorzystanie preparatów wielodawkowych,
- dokumentowanie wykonanych szczepień ochronnych oraz opracowanie dokumentacji związanej z niepożądanymi odczynami poszczepiennymi,
- stosowane i aktualizowane procedury higieniczno-sanitarne w tym na procedurę postępowania na wypadek awarii urządzeń chłodniczych lub braku w dostawach prądu, co jest ważnym elementem dla zachowania właściwych warunków przechowywania szczepionek oraz skuteczność szczepień ochronnych.
- aktualizację przepisów prawnych związanych z realizacją szczepień ochronnych.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2019 r. obejmowała nadzorem 967 podmiotów leczniczych, z czego w powiecie pszczyńskim 280, co stanowi 28,96% ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów leczniczych. Podmioty lecznicze realizują świadczenia zdrowotne w zakresie: stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (6 podmiotów), ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (116) oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentystów i pielęgniarek (158).

W powiecie pszczyńskim stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne realizowane były przez:

- 1 szpital będący pod nadzorem Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego- Centrum Przedsiębiorczości Sp. z o.o., Szpital Powiatowy w Pszczynie, ul. Antesa 11, 43-200 Pszczyna;

- 1 szpital jednodniowy- Silesia- Med Spółka akcyjna w Grzawie ul Zielonkówka 3;
- 3 zakłady opiekuńczo- lecznicze: Zespół Sanatoryjno- Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „Gwarek” w Goczałkowicach- Zdroju, ul. Uzdrowska 51; Uzdrowisko Goczałkowice Zdrój Spółka z o.o. w Goczałkowicach- Zdroju, ul. Uzdrowska 54; Archidiecezjalny Dom Hospicyjny Bł. Jana Pawła II- Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Krzyżowicach, ul. Ligonia 48;
- 2 hospicja- Hospicjum św. Ojca Pio w Pszczynie, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1; Archidiecezjalny Dom Hospicyjny Bł. Jana Pawła II w Krzyżowicach, ul. Ligonia 48.

W 2019 r. przeprowadzonych zostało 35 kontroli w nadzorowanych podmiotach leczniczych, w tym 29 kontroli tematycznych, 2 sprawdzające, 4 interwencyjne. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 2 decyzje nakazujących usunięcie nieprawidłowości oraz 1 decyzję płaćniczą.

Inspekcja Sanitarna podejmowała działania w każdym przypadku podejrzenia wystąpienia ogniska zakażenia szpitalnego. W 2019 r. wystąpiło 5 ognisk epidemicznych w podmiotach leczniczych z czego 1 w powiecie pszczyńskim. Ognisko objęło dwa podmioty lecznicze. Zakażeniu uległo ogółem 102 pacjentów, w tym w 2 przypadkach czynnik chorobotwórczy (Norowirus) potwierdzono badaniami laboratoryjnymi.

Wykres nr 4

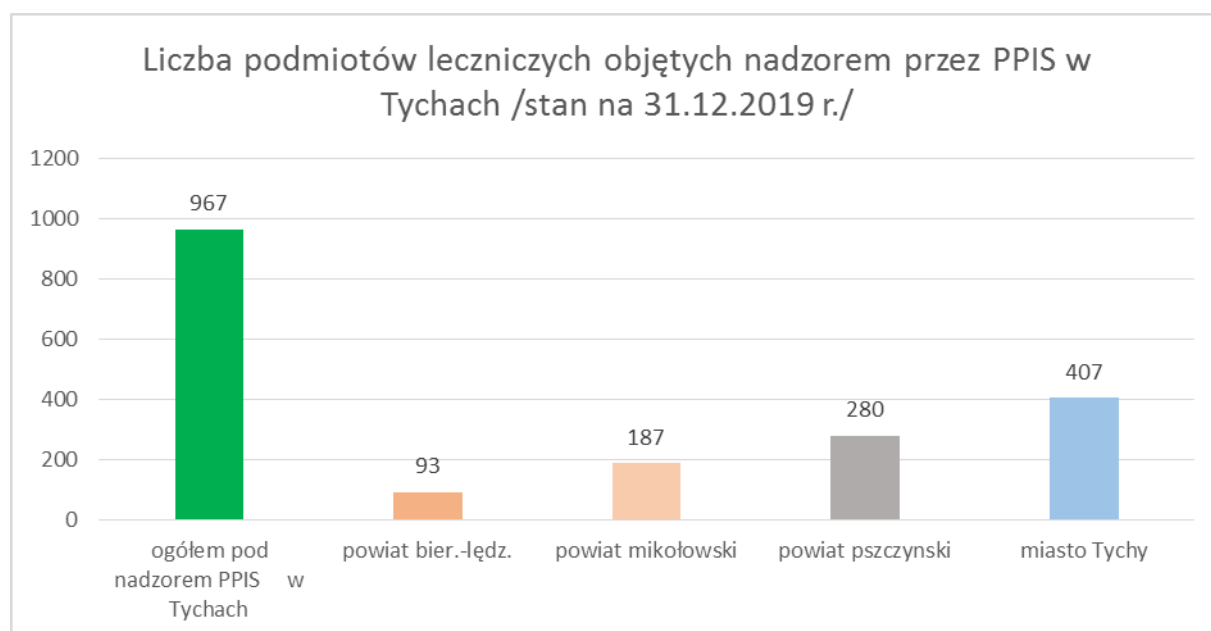

Tabela nr 2

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w powiecie pszczyńskim w 2019 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	6
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	116
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	158
4	ogółem	280

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

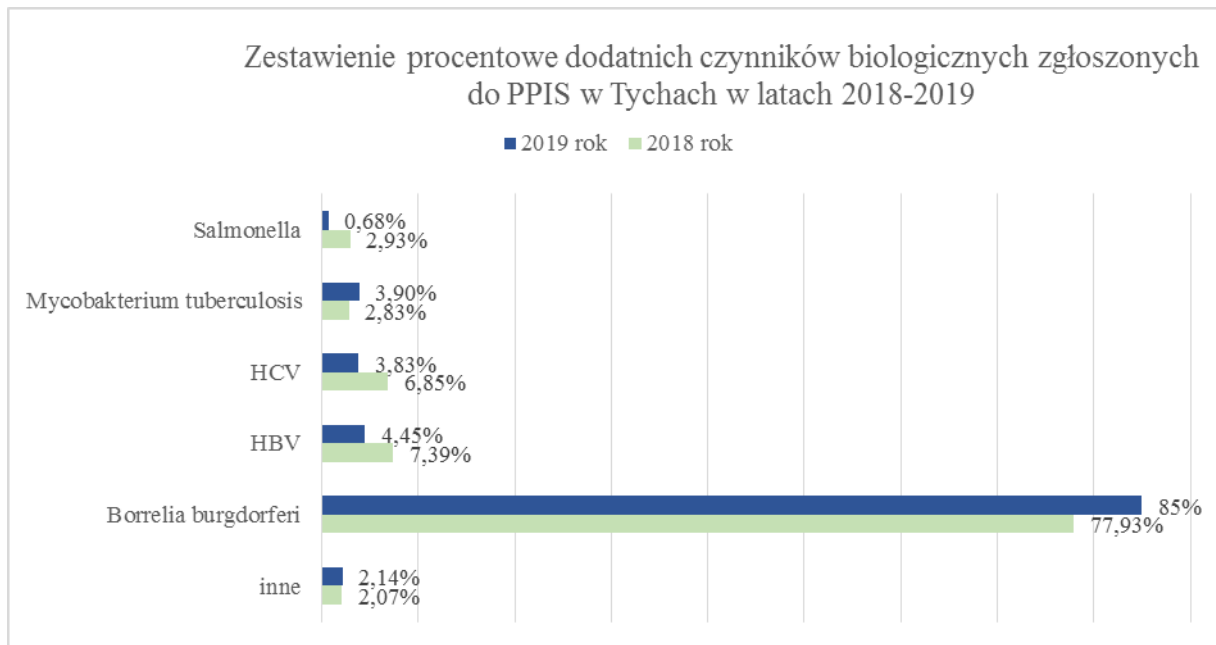
- niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń i urządzeń w podmiocie leczniczym,
- braku opracowanej procedury dotyczącej chirurgicznego mycia rąk oraz braku postępowania z rękawicami jednorazowego użycia.

Prowadzony nadzór nad stanem sterylizacji wykazał, że w powiecie pszczyńskim zainstalowane są 42 urządzenia do sterylizacji wyrobów medycznych wielokrotnego użycia.

Badania skuteczności sterylizacji w urządzeniach wykonywane są wg obowiązujących procedur w tym zakresie. Każdorazowo podczas przeprowadzania kontroli ocenie podlegały procedury oraz sposób dokumentowania skuteczności procesów sterylizacji.

Kierownicy laboratoriów z całego terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach, zgłaszali biologiczne czynniki chorobotwórcze, które na bieżąco rejestrowano i analizowano. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne. W 2019 r. zarejestrowano łącznie 1462 dodatnie biologiczne czynniki chorobotwórcze tj. o 58,91% więcej w porównaniu do 2018 r. (920 w 2018 r.). W analizowanym okresie największy procent dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły zgłoszenia w kierunku borrelia burgdorferi- 1243 zgłoszeń (85% wszystkich zarejestrowanych biologicznych czynników chorobotwórczych), następnie dodatnie biologiczne czynniki potwierdzające zakażenie wirusami HBV (4,45%) i HCV (3,83%) oraz prątkiem gruźlicy- Mycobacterium tuberculosis complex (3,90%). Ponadto zarejestrowano zgłoszenia potwierdzające zakażenia Rotawirusami, Listerią monocytogenes, Klebsiellą pneumoniae, Chlamydią trachomatis, Streptococcus pneumoniae, Clostridium perfringens oraz Giardia lamblia.

Wykres nr 5

W wyniku prowadzonego bieżącego nadzoru w podmiotach leczniczych stwierdzono:

- wystarczające zaopatrzenie w wyroby medyczne jednorazowego i wielokrotnego użycia,
- prawidłowo dokumentowane procesy sterylizacji,
- asortyment i ilość środków dezynfekcyjnych dostosowany do rodzaju zagrożeń biologicznych.

Zgodnie z powyższym można stwierdzić, że świadczenia zdrowotne udzielane były na właściwym poziomie higieniczno- sanitarnym.

W celu poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa ponadplanowo realizowano następujące zagadnienia:

- Europejski Tydzień Szczepień – działania informacyjno-edukacyjne,
- Konferencję na temat: „Szczepienia ochronne”,
- Monitorowanie i rejestrowanie danych dotyczących zatruc lub zgonów spowodowanych używaniem nowych substancji psychoaktywnych.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ ORAZ KOSMETYKÓW

Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany. W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów

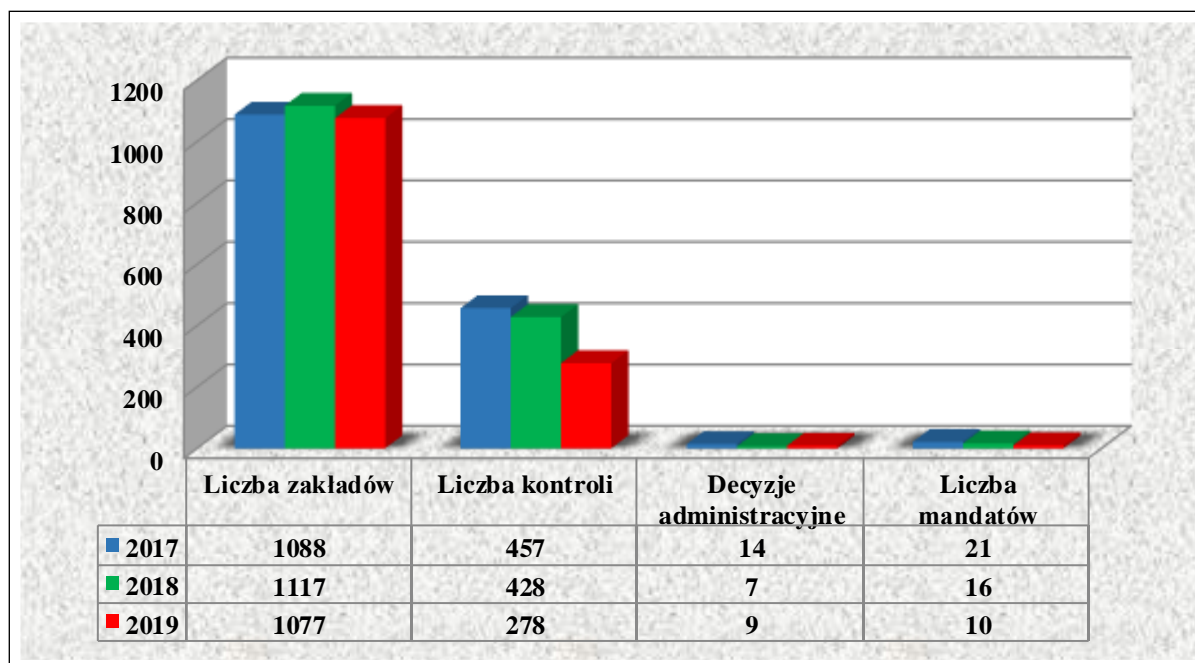
W 2019 r. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Tychach nadzorowała **3970** zakłady usytuowane na terenie **4** powiatów. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zamkniętego oraz obiekty produkcji żywności.

Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywieniowych i żywnościowych

W 2019 r. na terenie powiatu pszczyńskiego w ewidencji znajdowało się **1077** zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono **278** kontroli urzędowych. Wydano **9** decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Winnych uchybień ukarano **10** mandatami karnymi na łączną kwotę **1 600** zł. (wykres nr 1).

Wykres nr 1

Działania kontrolne i represyjne w latach 2017 – 2019

Zakłady Produkcji Żywności

W 2019 r. w ewidencji znajdowało się **146** zakładów, w których przeprowadzono **26** kontroli. Wydano **2** decyzje administracyjne, nałożono **1** mandat karny na kwotę **200** zł.

Do uchybień najczęściej występujących w zakresie stanu technicznego należą:

- brudne, zawilgocone z odpadającą farbą ściany w pomieszczeniach zakładów,
- brudne sufity w pomieszczeniach zakładów,
- zniszczona z widocznymi ubytkami podłoga w pomieszczeniu produkcyjnym,
- w pomieszczeniu magazynowym brak urządzeń do pomiaru temperatury i wilgotności,
- zniszczony sprzęt kuchenny,
- zniszczona stolarka drzwiowa, z odpadającą farbą,
- koszyczki do garowania pieczywa uszkodzone, połamane z wystającymi gwoździami.

Nieprawidłowości higieniczne (w dużej mierze zależne od zachowań personelu) to:

- brak wydzielonych wiader do sporządzania roztworu soli i drożdży,
- brak zapisów opartych na zasadach systemu HACCP,
- personel przy produkcji pieczywa w nieprawidłowej odzieży ochronnej,
- umywalka brudna, wypełniona przypadkowymi rzeczami, brak środków do utrzymania higieny osobistej,
- bułka tarta przechowywana w nieodpowiednim opakowaniu, w magazynie brak termometrów i higrometrów.

Zakłady Obrotu Żywnością

W 2019 r. w ewidencji znajdowały się **563** zakłady, w których przeprowadzono **104** kontrole. Wydano **1** decyzję administracyjną, nałożono **5** mandatów karnych na kwotę **700** zł.

Do uchybień najczęściej występujących w zakresie stanu technicznego należą:

- brudne z zaciekami po zalaniu, ściany i sufit w pomieszczeniu zakładu.

Nieprawidłowości higieniczne (w dużej mierze zależne od zachowań personelu) to:

- brak czystości i porządku we wszystkich pomieszczeniach sklepu,

- brudne kosze konsumenckie, zanieczyszczone wewnątrz i na zewnątrz,
- posadzki w sali sprzedaży brudne, zaśmiecone,
- nieprawidłowe wykorzystywanie stanowisk - na stoisku mięsno-wędliniarskim odbywa się porcjowanie ziemniaków,
- w łazience dla pracowników brak dostępu do umywalki - nagromadzony zbędny sprzęt.

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte)

W 2019 r. w ewidencji znajdowały się **353** zakłady, w których przeprowadzono **148** kontroli. Wydano **6** decyzji administracyjnych, nałożono **4** mandaty karne na kwotę **700** zł.

Do uchybień najczęściej występujących w zakresie stanu technicznego należą:

- brudne ściany i sufity w pomieszczeniach,
- zniszczona podłoga w pomieszczeniu obróbki wstępnej,
- ubytki w posadzce na zapleczu zakładu.

Nieprawidłowości higieniczne (w dużej mierze zależne od zachowań personelu) to:

- brak procedur opartych na zasadach systemu HACCP,
- brak wystarczającej ilości regałów do suszenia oraz przechowywania opakowań transportowych – termosów transportowych,
- brak odpowiedniego zlewozmywaka do mycia opakowań transportowych – termosów,
- brak podstawowych zasad higieny podczas dostarczania posiłków przez przedstawiciela firmy cateringowej,
- lampy owadobójcze w pomieszczeniu kuchennym brudne z dużą ilością martwych owadów,
- w kuchni składuje się brudne jaja z ekskrementami na skorupkach,
- do produkcji stosuje się surowce po upływie terminu przydatności do spożycia,
- stanowiska pracy wykorzystywane nie zgodnie z przeznaczeniem, w pomieszczeniu kuchennym przetrzymywane brudne warzywa (seler, por, marchew),
- duża ilość much w zakładzie ,
- brudne szkło bufetowe i pucharki do lodów,
- w pojemniku z brudną wodą przetrzymywana gałkownica do lodów,
- zamrażarka brudna w środku i na zewnątrz,
- w pomieszczeniu produkcyjnym podłoga brudna,
- drobny sprzęt produkcyjny brudny, niedomyty,
- w urządzeniu chłodniczym brak segregacji.

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością oraz kosmetyki

Nadzorem objęto **1** wytwórnię i **11** miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz **4** zakłady obrotu kosmetykami. W 2019 r. nie przeprowadzono kontroli w tej grupie zakładów.

Nadzór nad importem/eksportem

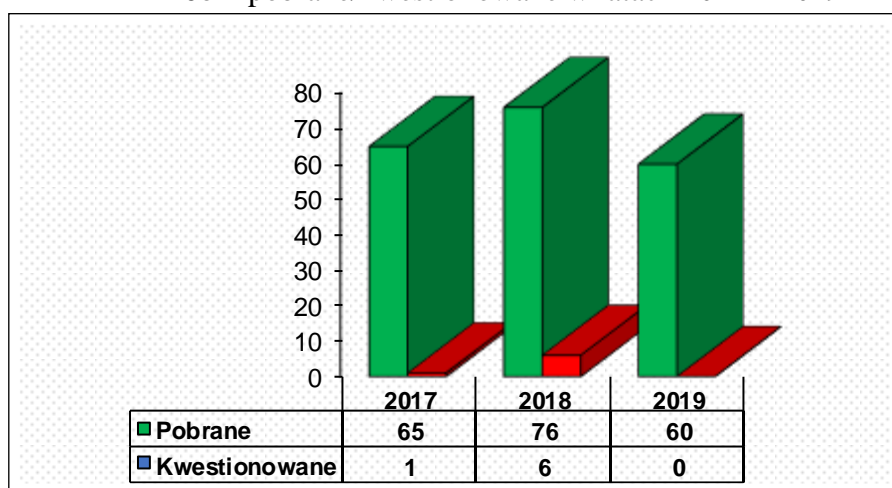
W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 109 kontroli, w tym 21 kontroli środków transportu, skontrolowano 317 partii środków spożywczych, 31 partii materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, wydano 130 świadectw jakości zdrowotnej. Dopuszczono do obrotu wszystkie zgłoszone partie.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego na terenie powiatu pszczyńskiego pobrano do badań laboratoryjnych **60** próbek żywności, kosmetyków, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, zmiotki i wytrzepki z koszyków, których nie kwestionowano (wykres nr 2).

Wykres nr 2

Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2017 – 2019

Wnioski i interwencje

W 2019 r. rozpatrzono ogółem **6** wniosków (tabela nr 1). Wydano **1** decyzję administracyjną. Nałożono **2** mandaty karne na kwotę **400** zł.

Najczęściej wnioski dotyczyły:

niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych:

- obecność ciała obcego (ostro zakończone szkło) w kebabie,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych, brudne jaja z pozostałościami ekstramentów kurzych,
- duże ilości martwych much w lampie owadobójczej,
- sprzedaż suplementów diety bez wymaganego zgłoszenia do GIS, z niedozwolonymi oświadczeniami zdrowotnymi, o wątpliwym składzie,

niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych:

- przechowywanie środków spożywczych w toalecie dla personelu, który korzysta z ubikacji dla klientów,
- zlikwidowane pomieszczenia magazynowego środków spożywczych w miejscu, którego wstawiono stoliki konsumpcyjne, brak umowy na wywóz śmieci – śmieci oraz odpady kuchenne gromadzone w piwnicy oraz częściowo tam spalane.

Tabela nr 1

<i>Wnioski o interwencję</i>		
Rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2017	7	3/900
2018	6	2/600
2019	6	2/400

Akcje i działania dodatkowe

✚ Akcja „KOSZYK”

Na terenie powiatu pszczyńskiego zlokalizowanych jest 27 sklepów, w których prowadzona jest sprzedaż z zastosowaniem koszyków i wózków. W ramach zadań własnych przeprowadzono akcję, której celem było sprawdzenie czystości koszyków i wózków na zakupy. W ramach akcji skontrolowano 59% zakładów. W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły głównie nie stosowania się do obowiązujących w zakładzie procedur dotyczących mycia koszyków i wózków. W związku z powyższym w trzech przypadkach osoby winne ukarano mandataми karnymi na kwotę 500 zł., wszczęto postępowanie administracyjne oraz pouczono o konieczności przestrzegania wymagań higieny na wszystkich etapach dystrybucji żywności.

✚ Ocena sposobu żywienia

W ramach oceny sposobu żywienia dzieci wykonano 2 teoretyczne oceny jadłospisów dekadowych, po jednej w żłobku oraz w przedszkolu. Ponadto w żłobku do badań laboratoryjnych pobrano posiłek obiadowy wraz z podwieczorkiem.

Ocena dotycząca przedszkola

Po przeprowadzonej teoretycznej ocenie sposobu żywienia w przedszkolu stwierdzono nieprawidłowości w analizowanym jadłospisie. W 5 dniach występowała tylko 1 porcja mleka lub produktów mlecznych, a w 3 dniach nie podano w ogóle porcji produktu z ww. grupy. Zaleca się podawanie produktów mlecznych co najmniej dwukrotnie każdego dnia. Zauważono w 4 posiłkach brak owoców lub warzyw, podczas gdy powinny one występować w każdym posiłku. Do przygotowania potraw użyto przyprawę „Delikat do drobiu”, który zawiera w swym składzie: wzmacniacz smaku - glutaminian monosodowy, maltodekstrynę, ekstrakt drożdżowy, co jest niezgodne z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154), w którym zapisano, iż zupy, sosy oraz potrawy mogą być sporządzane z naturalnych składników, bez użycia koncentratów spożywczych, z wyłączeniem koncentratów z naturalnych składników. Ponadto stwierdzono nierzetelne przekazywanie informacji dotyczących składników alergennych zawartych w potrawach, co narusza Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...). Produkt „Delikat do drobiu”, zastosowany do przygotowywania dań, zgodnie z informacją zawartą na etykiecie zawiera składniki alergenne takie jak: gorczycę, mąkę pszenną, seler oraz może zawierać śladowe ilości mleka i jaj. Powyższej informacji nie przekazano konsumentom. W żywieniu dzieci wykorzystano różnorodne produkty z poszczególnych grup. W każdym tygodniu podano 1 porcję ryby.

W ujęciu dekadowym teoretyczna wartość energetyczna posiłków nie odbiegała od normy, procent energii pochodzącej z białka i tłuszczu był prawidłowy. Zawartości żelaza, fosforu, magnezu, witaminy C, witaminy A, witamin z grupy B, błonnika pokarmowego pokrywały średnie zapotrzebowanie ww. składników odżywczych, natomiast udział witaminy D oraz wapnia był za niski, zaś sodu za wysoki w stosunku do zalecanych norm.

Ocena dotycząca żłobka

W żłobku przeprowadzono teoretyczną analizę jadłospisu dekadowego oraz laboratoryjną ocenę wybranego posiłku obiadowego wraz z podwieczorkiem. Zauważono wykorzystywanie różnorodnych produktów z poszczególnych grup. Owoce lub warzywa podano w każdym posiłku. W potrawach wykorzystywane są jaja, chude gatunki mięsa, nasiona roślin strączkowych oraz ryby. W jadłospisie dekadowym wykazano podanie ryby 4 razy. Do przygotowywania potraw zastosowano naturalne składniki. Wykorzystanie cukru ograniczono do minimum. Potrawy przygotowywano stosując różnorodne techniki ich sporządzania jak gotowanie, pieczenie, duszenie, smażenie. Stwierdzono nierzetelne przekazywanie informacji

dotyczących składników alergennych zawartych w potrawach, co narusza Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...). We wszystkich potrawach zawierających w swoim składzie owoc lub warzywo wykazano obecność dwutlenku siarki mimo tego, iż w świeżych owocach/warzywach alergen ten nie występuje. Ponadto w wielu potrawach zaznaczono inne alergeny, które nie występują w produktach zastosowanych do ich przygotowania.

W ujęciu dekadowym teoretyczna wartość energetyczna posiłków była wyższa od normy, procent energii pochodzącej z białka i tłuszczu był prawidłowy. Zawartości żelaza, fosforu, magnezu, wapnia, witaminy C, witaminy A, witamin z grupy B, błonnika pokarmowego pokrywały średnie zapotrzebowanie ww. składników odżywczych, natomiast udział witaminy D był za niski, zaś sodu za wysoki w stosunku do zalecanych norm.

Analiza laboratoryjna i teoretyczna pobranego posiłku obiadowego wraz z podwieczorkiem wykazała mieszczącą się w granicach normy wartość energetyczną oraz prawidłowy procentowy udział energii pochodzącej z białka i tłuszczu. Natomiast wynik laboratoryjny wykazał **dziesięciokrotnie** wyższą zawartość soli w posiłku w stosunku do wartości wyznaczonej teoretycznie, co wskazuje na nieuwzględnienie dodatku soli w raportach magazynowych przekazanych do oceny.

Na podstawie analizy przygotowano zalecenia, które przekazano dyrektorom placówek.

Szpitale

Na terenie właściwości PPIS w Tychach znajduje się 11 szpitali prowadzących żywienie pacjentów w systemie cateringowym. W 2 placówkach prowadzących działalność na terenie powiatu pszczyńskiego przeprowadzono wzmożone kontrole warunków sanitarnych bloków żywienia oraz jakości żywienia pacjentów z wykorzystaniem „Arkusza oceny dekadowej jadłospisów”. Nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących żywienia pacjentów oraz wymagań higieniczno – sanitarnych.

Współpraca z innymi jednostkami/organami

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Pracownik Inspekcji Weterynaryjnej w Tychach przeprowadził szkolenia dla pracowników sekcji HŻŻ, których tematem było: „Nadzór nad rozbiorem mięsa”, „Nadzór nad produkcją mięsa mielonego”.
- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/procedury/instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną

- Wypełniając zapisy porozumienia o współpracy przekazano informację do Inspekcji Farmaceutycznej o zamiarze przeprowadzenia kontroli tematycznych w zakładach podlegających wspólnemu nadzorowi oraz o zamiarze poboru próbek do badań laboratoryjnych.
- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych.

- W jednym przypadku przekazano sprawę Śląskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Farmaceutycznemu w związku ze stwierdzeniem wprowadzania do obrotu jako suplementu diety produktu leczniczego.

Współpraca ze Śląskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego

- W związku z prośbą Ośrodka Doradztwa Rolniczego przeprowadzono 5 szkoleń zewnętrznych dla rolników, w trakcie których przeszkolono 128 osób. Tematem szkolenia były zagadnienia związane z zapobieganiem zagrożeniom mikrobiologicznym na etapie produkcji pierwotnej. Ponadto w trakcie szkoleń poruszano zagadnienia ujęte w wytycznych Komisji Europejskiej z 2017 r. dotyczące ograniczania ryzyka mikrobiologicznego w odniesieniu do świeżych owoców i warzyw na etapie produkcji podstawowej poprzez przestrzeganie zasad higieny.

Współpraca z Policją

- W roku sprawozdawczym udzielano informacji z zakresu obowiązujących przepisów prawnych.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcją Ochrony Środowiska

- W ramach współdziałania tych inspekcji realizując zapisy porozumienia pobierano do badań próbki owoców i warzyw pochodzących z produkcji pierwotnej. Próbkę pobierano w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia. Nie stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów.

Współpraca z Inspekcją Handlową

- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności

1. Uruchamianie zakładów wprowadzających nowoczesne technologie o bardzo wysokim standardzie; inwestowanie w nowe wyposażenie i modernizowanie istniejących linii technologicznych; właściwą ocenę ryzyka w ramach posiadanych procedur oraz zapobieganie nieprawidłowościom; wzrost świadomości, fachowości i odpowiedzialności przedsiębiorców oraz osób zatrudnionych w obrocie i przy produkcji żywności; podnoszenie estetyki zakładów.
2. Oceniając sytuację lokalną w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności stwierdzono niższy niż w roku ubiegłym odsetek próbek kwestionowanych. Nadal stwierdza się obecność szkodników zbożowo – mącznych lub ich pozostałości w próbkach pobranych w piekarniach, co wskazuje na konieczność dalszego pobierania próbek w tym kierunku.
3. Stwierdzano przypadki: prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis zakładu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS oraz niezgodnie z decyzją o zatwierdzeniu zakładu.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

Nadzorem Higieny Komunalnej i Środowiska objętych jest 1827 obiektów, z czego w powiecie pszczyńskim znajdują się łącznie 564 obiektów tym 132 placówki służby zdrowia. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości

środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono na nadzorowanym terenie łącznie 428 kontroli sanitarnych, w tym 151 kontroli na terenie powiatu pszczyńskiego.

Obiekty użyteczności publicznej

Baseny kąpielowe – w ewidencji 10 obiektów, przeprowadzono 4 kontrole. Na terenie powiatu funkcjonują 3 baseny szkolne, 3 baseny ogólnodostępne, 1 basen sezonowy oraz 3 baseny wchodzące w skład kompleksu sanatoryjno-szpitalnego. Celem wszystkich kontroli było sprawdzenie stanu technicznego i sanitarnego obiektów basenowych, jak również jakości zdrowotnej wody używanej do kąpieli.

Kontrola sanitarna basenu w Szkole Podstawowej nr 4 w Pszczynie przy ul. Konopnickiej 44 wykazała uchybienia techniczne. Wydano decyzję administracyjną dotyczącą doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego podłóg i filaru w hali basenowej, zapewnienia należytego stanu sanitarno-technicznego sufitów w szatniach, nadmuchów i ciągów wentylacyjnych na hali basenowej. Terminy realizacji nakazów decyzji ustalono do końca 2020r. Baseny szkolne zlokalizowane w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Jankowicach i w Studzionce zostały wyłączone z użytkowania z uwagi na przeprowadzane remonty. Zlikwidowano basen w Hotelu Imperium w Pszczynie.

Domy pomocy społecznej – w ewidencji 7 obiektów, przeprowadzono 1 kontrolę.

Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) w Grzawie jest jednostką prowadzoną w formie ośrodka dziennego pobytu. ŚDS pełni funkcję ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób upośledzonych umysłowo, mających trudności w życiu codziennym i społecznym. Dla każdego uczestnika ośrodka przygotowany jest indywidualny plan terapeutyczny, pozwalający na pełne wykorzystanie umiejętności danego uczestnika. W ośrodku zapewnia się podopiecznym wiele zajęć rehabilitacyjnych i terapeutycznych. Obiekt ocenia się pozytywnie.

Hotele, pokoje gościnne, kwatery prywatne, agroturystyka - w ewidencji 20 obiektów, przeprowadzono 8 kontroli.

Na terenie powiatu funkcjonuje: 9 hoteli, 2 pensjonaty, 7 pokoi gościnnych, 1 kwatera prywatna, oraz 2 obiekty agroturystyczne.

Skontrolowane obiekty utrzymane są we właściwym stanie sanitarno - technicznym. Większość tych obiektów posiada nowoczesne kompleksy szkoleniowo – konferencyjne oraz możliwość skorzystania z zabiegów w gabinetach odnowy biologicznej typu SPA.

Systematycznie podnoszony jest standard poprzez remonty i nowe wyposażenie. Stwierdzono szczególną dbałość właścicieli o estetykę otoczenia. Stan sanitarno-porządkowy pomieszczeń nie budził zastrzeżeń.

Domy wycieczkowe – według ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę. Dom wycieczkowy zlokalizowany jest w Pszczynie i świadczy usługi przez cały rok. W skład obiektu wchodzi 18 pokoi noclegowych tj. 1, 2, 3, 4 i 5 osobowe z łazienkami. Obiekt oceniono jako dobry.

Inne obiekty świadczące usługi hotelarskie

Kontrola w obiekcie zlokalizowanym w Kobiórze przy Drodze Krajowej nr 1, wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu technicznego pomieszczeń. Wydano decyzję administracyjną z terminem realizacji do końca grudnia 2019 r. Obiekt posiada łącznie 26 miejsc noclegowych w 11 pokojach

Agroturystyka - w ewidencji 2 obiekty, przeprowadzono 1 kontrolę. Właściciel skontrolowanego obiektu zlokalizowanego w Golasowicach zapewnia turystom odpowiednie

warunki wypoczynku. Obiekt posiada pokoje z węzami sanitarnymi, plac zabaw dla dzieci oraz miejsca do rekreacji na świeżym powietrzu. Otoczenie obiektu zadbane, obiekt oceniono jako dobry.

Parkingi przy trasach turystycznych – w ewidencji 5 parkingów, przeprowadzono 6 kontroli.

W miejscach tych zapewniono dla podróżnych zaplecza gastronomiczne z częścią rekreacyjną, miejsca postojowe dla samochodów oraz pomieszczenia higieniczno-sanitarne.

Przy każdym parkingu znajdują się ustępy oraz umywalki z bieżącą ciepłą i zimną wodą, zapewnione są środki higieny oraz preparaty myjące i dezynfekcyjne. Odpady komunalne usuwane są do pojemników lub kontenerów, które opróżniane są przez specjalistyczne firmy. Skontrolowane obiekty w sposób prawidłowy prowadzą gospodarkę wodno-ściekową.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne i odnowy biologicznej -

w ewidencji 218 obiektów, w tym:

- 107 zakładów fryzjerskich, przeprowadzono 26 kontroli,
- 71 gabinetów kosmetycznych, przeprowadzono 11 kontroli,
- 4 zakłady tatuażu - przeprowadzono 4 kontrole,
- 13 zakładów odnowy biologicznej – przeprowadzono 4 kontrole,
- 23 zakłady fryzjersko-kosmetyczne przeprowadzono 6 kontroli,

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie stanu sanitarno – technicznego oraz sanitarno-porządkowego zakładów.

W skontrolowanych zakładach fryzjerskich, gabinetach kosmetycznych, gabinetach tatuażu, zakładach fryzjersko-kosmetycznych przy obsłudze klienta w trakcie świadczenia usług mogących powodować naruszenie ciągłości tkanki używa się materiałów jałowych oraz sterylnych narzędzi. W trakcie kontroli stwierdzono, iż podnosi się świadomość właścicieli dotycząca bezpiecznego wykonywania zabiegów przebiegającą z naruszeniem ciągłości tkanek. W zakładach często stosowany jest sprzęt jednorazowego użycia. Sterylizacja narzędzi wielorazowego użycia przeprowadzana jest w autoklawach lub zgodnie z zawartymi umowami na sterylizację z podmiotami wykonującymi świadczenia zdrowotne. Zakłady posiadają opracowane instrukcje postępowania z odpadami oraz procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

Skontrolowano obiekty oferujące usługi solaryjne, w trakcie których stwierdzono właściwy stan sanitarno-porządkowy. Właściciele w widocznym miejscu wywiesili czytelną informację zgodnie ze wzorem podanym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. (Dz. U. 2018 r. poz. 275) o treści: „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium); oraz o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium - Minister Zdrowia ostrzega: korzystanie z solarium zwiększa ryzyko zachorowania na nowotwór złośliwy skóry”. Obiekty oceniono jako dobre. W 2019 r. w dalszym ciągu były przeprowadzane kontrole sprawdzające spełnienie wymagań określonych w wyżej cytowanej ustawie w zakresie kompetencji PIS.

W trakcie kontroli w jednym zakładzie fryzjerskim stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno porządkowy. Na właściciela zakładu nałożono mandat i wydano zalecenia pokontrolne z terminem natychmiastowym. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie zaleceń.

Tereny rekreacyjne – w tej grupie znajduje się Ośrodek Sportów Wodnych w Łące czynny od kwietnia do października, zarządzany przez Miejski Ośrodek Rekreacji i Sportu z siedzibą w Pszczynie. Przy wejściu na teren ośrodka znajduje się recepcja, świetlica i budynek socjalny oraz wypożyczalnia rowerów. W świetlicy z aneksem kuchennym organizowane są w sezonie letnim półkolonie dla dzieci oraz szkółki żeglarskiej i windsurfingu. Teren w całości ogrodzony, na którym znajduje się plaża ze strzeżonym kąpieliskiem, boisko do piłki nożnej i siatkówki plażowej przystań dla jachtów i łodzi, punkt gastronomiczny oraz miejsce na urządzenie ogniska

lub grilla. Obiekt posiada wyznaczone miejsce do rozbicia namiotu oraz rozstawienia przyczepy kempingowej z ilością miejsc około 50 stanowisk. Ośrodek posiada kompleksy sanitarne oddzielne dla kobiet i mężczyzn oraz wydzielone pomieszczenie dla osób niepełnosprawnych, przebieralnię. W toaletach przy umywalkach znajdują się dozowniki z mydłem w płynie, ręczniki jednorazowego użycia, pojemniki na zużyte ręczniki. Na miejscu można wypożyczyć sprzęt pływający, rowerki wodne, kajaki, deski windsurfingowe. Przy plaży znajduje się pomieszczenie ratowników WOPR, w którym mieści się punkt pierwszej pomocy wraz z apteczką. Odpady komunalne usuwane do koszy wyłożonych workami foliowymi następnie do kontenera. Tereny zielone wykoszone, zadbane. Teren ośrodka zadbane utrzymany we właściwym stanie sanitarnym. Zapas środków myjących i dezynfekcyjnych zapewniony.

Dworce, stacje kolejowe – w ewidencji 3, przeprowadzono 1 kontrolę.

Dworzec PKP w Pszczynie - W trakcie kontroli trwała budowa centrum przesiadkowego przed budynkiem dworca kolejowego. Obiekt oceniono pozytywnie.

Domy Przedpogrzebowe - w ewidencji 5 obiektów, przeprowadzono 3 kontrole. Obiekty oceniono jako dobre. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zakłady Pogrzebowe - w ewidencji 6 obiektów, przeprowadzono 2 kontrole.

Skontrolowano 1 środek transportu do przewozu zwłok. Zakłady usług pogrzebowych prowadzą mycie samochodów pogrzebowych z zewnątrz na myjniach, a dezynfekcję wewnątrz wykonują po każdym przewozie zwłok we własnym zakresie. Prowadzone są zeszyty w których odnotowywane są zabiegi mycia i dezynfekcji pojazdów. Zakłady posiadają odpowiedni asortyment środków dezynfekcyjnych. Odpady niebezpieczne odbierane przez specjalistyczne firmy zgodnie z zawartymi umowami. Opracowane są instrukcje dotyczące mycia i dezynfekcji środków transportu. Obiekty utrzymane w należytym stanie sanitarno-porządkowym.

Cmentarze - w ewidencji 36, przeprowadzono 4 kontrole w ramach bieżącego stanu sanitarnego. Obiekty oceniono jako dobre.

Obiekty sportowe – w ewidencji 14 obiektów, przeprowadzono 4 kontrole. Obiekty zapewniają uprawianie sportów dla młodzieży we właściwych warunkach sanitarnych i technicznych. Stan sanitarny i techniczny pozostałych pomieszczeń nie budził zastrzeżeń.

Kulturalno - widowiskowe – w ewidencji 8 obiektów, przeprowadzono 6 kontroli

W trakcie kontroli w Pszczyńskim Centrum Kultury stwierdzono, iż stan sanitarno-techniczny obiektu nie budzi zastrzeżeń. W obiekcie odnowiono ściany i sufity w garderobie, wejściu głównym do budynku od strony ul. Piastowskiej oraz w toalecie na I piętrze.

W pozostałych obiektach właściciele lub zarządzający systematycznie przeprowadzają drobne remonty. W toaletach przy umywalkach zapewnione są środki higieny. Gospodarka odpadami prowadzona jest w prawidłowy sposób.

Pralnie – w ewidencji 4 przeprowadzono 1 kontrolę. Celem kontroli było sprawdzenie stanu sanitarno – technicznego obiektu, a w szczególności zaopatrzenia w bieżącą ciepłą i zimną wodę, gospodarkę nieczystościami płynnymi i odpadami komunalnymi.

Zakłady karne i areszty śledcze – w ewidencji 1, przeprowadzono 1 kontrolę.

Przeprowadzono kontrolę w Zakładzie Poprawczym i Schronisko dla Nieletnich w Pszczynie w zakresie sprawdzenia nakazu decyzji z czerwca 2019 r. dotyczącego podjęcia działań zmierzających do redukcji liczby bakterii Legionella sp. w wodzie ciepłej w budynku. Decyzja została wykonana.

Środki transportu – w ewidencji 3 podmioty, przeprowadzono 6 kontroli autobusów turystycznych, których bazy transportowe są zlokalizowane na terenie działania PSSE w Tychach. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarnego środków transportu drogowego, miejsca przygotowania autobusu przed rozpoczęciem kursu, stosowania środków do mycia i dezynfekcji, postępowania z odpadami komunalnymi, mycia i dezynfekcji pojazdów na myjniach. Skontrolowane autobusy utrzymane były w dobrym stanie sanitarnym.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach sprawuje nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 59) oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2019 r., poz. 1437). Wymagania dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294);

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę w rozumieniu ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków należy do zadań własnych gminy. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia zajmują się odpowiednio:

W mieście Pszczyna – Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Zdrojowej 4 w Pszczynie,

W gminie Suszec – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Ogrodowej 2 w Suszcu,

W gminie Pawłowice - Wodociągi Pawłowice z siedzibą przy ul. Orle 11 w Krzyżowicach,

W gminie Miedźna – Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Lompy 19 w Gilowicach,

W gminie Goczałkowice – Administracja Zasobów Komunalnych z siedzibą przy ul. Szkolnej 13 w Goczałkowicach-Zdroju,

W gminie Kobiór - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach.

Mieszkańcy miasta Pszczyna zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego i podziemnego. Woda powierzchniowa od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach mieszana jest z wodą pochodzenia podziemnego (kupowaną od WZD Sp. z o. o., Gardenia, Aquasources S.C.). Mieszkańcy Miedźnej zaopatrywani są w wodę z ujęć wody podziemnej zlokalizowanych w Gilowicach i Woli, która mieszana jest z wodą powierzchniową kupowaną od GPW S.A. Pawłowice w całości zaopatrywane są w wodę pochodzenia podziemnego z ujęcia wody zlokalizowanego w Warszowicach oraz Golasowicach.

Gminy Suszec, Kobiór i Goczałkowice zaopatrywane są w całości w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi - woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia (zdatna do spożycia) jeśli spełnia określone w nim wymagania. Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

Podstawę zapewnienia odbiorcom bezpiecznej wody do spożycia stanowiły badania wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne, jak również badania realizowane w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone były na podstawie uzgodnionych wcześniej z PPIS w Tychach harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Próbki wody badane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Próbki wody badane były w laboratorium:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach,
- JARS S.A., Filia Południe z siedzibą przy ul. Fabrycznej 7 w Mysłowicach,
- Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Lędzińskiej 8 w Lędzinach,
- Wydział Badania Wody z siedzibą w Katowicach przy ul. Żeliwnej 38,
- Wydział Badania Wody Laboratorium Goczałkowice z siedzibą w Goczałkowicach-Zdroju przy ul. Jeziornej 5,
- Wydział Badania Wody Laboratorium Maczki z siedzibą w Sosnowcu przy ul. Wodociągi 4
- SGS Polska Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Cieszyńskiej 52a w Pszczynie.

W ramach kontroli wewnętrznej pobrano 258 próbek wody w zakresie badań parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych. Sprawozdania z badań były na bieżąco przekazywane do PPIS w Tychach.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia w ramach kontroli urzędowej. Próbki wody pobierane przez pracowników Inspekcji Sanitarnej badane były przez laboratorium:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach,
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej,
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach.

Przedstawiciele PPIS w Tychach pobrali 32 próbki w zakresie badań parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła większych zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów.

W razie stwierdzonych nieprawidłowości każdorazowo podejmowano działania zmierzające do ich usunięcia (płukanie, dezynfekcja sieci), co potwierdzane było ponownym badaniem próbki wody. Powtórne badania nie wykazały przekroczeń parametru.

Po przeanalizowaniu wszystkich sprawozdań z badań wody wykonanych w 2019 r. stwierdzono, że w zakresie badanych parametrów mikrobiologicznym i fizykochemicznym woda na nadzorowanym terenie spełniała wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2019 r. zgłoszono jedną interwencję na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu pszczyńskiego – zgłoszenie okazało się bezzasadne. Nie prowadzono postępowań administracyjnych wobec przedsiębiorstw wodociągowych zaopatrujących powiat w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Nie prowadzono działań naprawczych na terenie powiatu oraz nie zgłoszono do PPIS w Tychach wniosków z prośbą o zgodę na odstąpienie od wymagań zawartych w rozporządzeniu.

Pływalnie / baseny kąpielowe

W powiecie pszczyńskim znajduje się 10 obiektów.

- 3 kryte pływalnie: w Pawłowicach, Woli i Goczałkowicach,
- 3 baseny szkolne,
- 1 basen sezonowy w Pszczynie-Porębie,
- 3 baseny należące do kompleksów uzdrowiskowych w Goczałkowicach,

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016) za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2019 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywanie badań odpowiadających metodykom referencyjnym analiz wody na pływalniach. Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco PPIS w Tychach. Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Zgodnie z rozporządzeniem zarządzający pływalnią zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną przez PPIS w Tychach.

Przedstawiciele PPIS w Tychach w 2019 r. sprawowali nadzór nad jakością wody w nieckach basenowych, jak również sprawdzali warunki higieniczno-sanitarne i stan techniczny hali basenowej, zaplecza technicznego oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach, PPIS w Tychach wydał 8 zbiorczych roczne oceny jakości wody na pływalni stwierdzając, że eksploatacja była prowadzona przez zarządzającego pływalnią/ basenem sezonowym w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne korzystających z pływalni/basenu sezonowego. W tym celu przeanalizowano:

- wyniki badań jakości wody na pływalni wykonanych przez zarządzającego pływalnią, zgodnie z zatwierdzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach harmonogramem kontroli wewnętrznej,
- parametry jakości wody na pływalni ocenionych na podstawie bieżącej obserwacji,
- zakres i częstotliwość wykonywania badań wody przez zarządzającego pływalnią oraz zastosowanych metodyk referencyjnych analiz,
- wyniki badań wody na pływalni wykonywanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach,
- podejmowane działania naprawcze.

Kąpieliska

W dniu 1 czerwca 2019 r. zostało otwarte kąpielisko, które miało funkcjonować do 1 września 2019 r. Organizator kąpieliska „Ośrodek Sportów Wodnych” w Łące przy ul. Piotra Skargi 44 w Pszczynie - Łące tj. Miejski Ośrodek Rekreacji i Sportu z siedzibą w Pszczynie w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach ustalił harmonogram pobierania próbek wody w sezonie kąpielowym.

Z powodu wystąpienia zakwitów sinic 26 czerwca przy zbiorniku ustawiono tablice informujące o zakazie kąpieli, jak również informacje te umieszczono na stronie internetowej PSSE w Tychach, portalu społecznościowym Facebook oraz internetowym serwisie kąpieliskowym. Ocena wizualna kąpieliska przeprowadzona 14 sierpnia 2019 r. przez organizatora nie wykazała obecności sinic (smugi, kożuch, piana) w kąpielisku. Przeprowadzono kontrolę urzędową, która

potwierdziła przydatność wody do kąpiel. W związku z powyższym tego samego dnia wydana została decyzja wygaszająca decyzję z 26 czerwca i odwołująca tymczasowy zakaz kąpiel. Kąpielisko zostało otwarte do końca sezonu kąpielowego 2019 r.

Zbiornik wody powierzchniowej

Na terenie powiatu znajduje się zbiornik Goczałkowice oraz ujęcie wody powierzchniowej, przeznaczonej do zaopatrywania ludności w wodę do spożycia, należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach. Woda z tego zbiornika uzdatniania jest w Zakładzie Uzdatniania Wody Goczałkowice w Goczałkowicach - Zdroju.

W 2019 r. na podstawie wszystkich uzyskanych wyników badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych próbek wody oraz w oparciu o przeprowadzoną ocenę ich jakości zgodnie rozporządzeniem Ministra Środowiska dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia - przyjęto kategorię jakości wody – A2. Do tej kategorii zalicza się wody wymagające typowego uzdatnienia fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnej, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji i dezynfekcji końcowej.

Rozporządzenie zastąpiono rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 29 sierpnia 2019r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Badania wody wykonywane były w Zintegrowanym Laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej, które obejmuje między innymi Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach, Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach oraz Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej. W drugim i czwartym kwartale 2019 r. pobrano próbki wody powierzchniowej przeznaczonej do spożycia przez ludzi w kierunku skażeń promieniotwórczych (oznaczenia aktywności izotopu Cs 137) – nie stwierdzono przekroczeń.

Legionella – pobrano 23 próbki wody na obecność bakterii Legionella sp. w 4 próbkach stwierdzono obecność bakterii. W stosunku do właścicieli obiektów wydano decyzję nakazującą podjęcie działań zmierzających do redukcji liczby bakterii Legionella sp. w wodzie ciepłej w obiekcie:

Działania edukacyjne

W 2019 r. prowadzony był ciąg dalszy Kampanii „HCV Jestem Świadom” w związku z czym pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przekazywali ulotki i materiały edukacyjne przedstawicielom zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu. Przedstawiciele tych zawodów uświadamiani są dzięki takim kampaniom jak ważna jest poprawa warunków higienicznych w zakładach, jak ważne jest wdrożenie i stosowanie procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi przy wykonywaniu usług w trakcie wykonywania których może dojść do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich oraz ograniczenie występowania zakażeń krwiopochodnych.

Wnioski:

1. Sprawowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej przyczynia się do ciągłej poprawy warunków świadczenia usług. Sukcesywnie poprawia się stan techniczny i sanitarny nadzorowanych obiektów. Właściciele obiektów dążą do ciągłego podnoszenia kwalifikacji swoich pracowników dzięki czemu podnoszą poziom świadczonych usług.

Jednak w dalszym ciągu dla pracowników dokonujących czynności kontrolnych w zakładach kosmetycznych, fryzjerskich i tatuażu utrudniony jest sposób ich

przeprowadzania. Powodem jest brak aktu prawnego, który określałby szczegółowe wymogi dla obiektów świadczących usługi z zakresu fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej.

2. Analiza jakości mikrobiologicznej i fizykochemicznej badanych wód potwierdza, że nie stanowią one zagrożenia dla zdrowia ludności, a przekroczenia parametrów, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną są sporadyczne.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny PSSE w Tychach wykonuje badania dotyczące zagrożeń zdrowotnych i oceny higienicznej środowiska wody, zagrożeń wynikających z nosicielstwa zarazków schorzeń jelitowych oraz warunków środowiska (w zakresie pomiarów hałasu i stężenia tlenu węgla). Zadania te realizowane są w dwóch Sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B). Oddział Laboratoryjny posiada odpowiednie warunki lokalowe, nowoczesne wyposażenie pomiarowe, personel posiadający właściwe wykształcenie i kwalifikacje. Obecnie został wdrożony system zarządzania zgodny z wymaganiami znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby na każdym etapie pracy była zachowana bezstronność oraz poufność wszelkich informacji i danych klienta uzyskanych podczas realizacji zleceń. Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi, wyspecyfikowanymi metodami, tak aby spełniały wymagania klientów, wymagania przepisów prawnych oraz organizacji udzielającej uznania. Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany certyfikat akredytacji nadany przez organizację udzielającą uznania, jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w IV cyklu akredytacji a Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 jest ważny do 8.07.2020 r.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny systematycznie dąży do wdrażania opublikowanych nowych lub znowelizowanych metod badawczych i tak w 2019 r. została wdrożona, zweryfikowana i przygotowana do akredytacji norma PN-EN ISO 11731:2017-08 +AP1:2019-12 do oznaczania bakterii z rodzaju Legionella w wodzie.

W ramach edukacji prozdrowotnej dzieci i młodzież ze szkół podstawowych ma możliwość odwiedzić laboratorium PSSE, gdzie może zapoznać się z informacjami na temat nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody oraz uczestniczyć w pokazie wykonania badań wody w zakresie wybranych parametrów.

W 2019 r. 8 osób (studenci i uczniowie szkół średnich) odbyło praktyki zawodowe w laboratorium PSSE, podczas których zapoznawali się z teoretycznymi podstawami metodyk badawczych oraz nabywali praktyczne umiejętności wykonywania fizykochemicznych i mikrobiologicznych badań wody.

W 2019 r. w Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ) wykonywane były badania wody oraz pomiary chloru wolnego, chloru całkowitego, chloru związanego i potencjału redox w wodzie na pływalniach w terenie dla obszaru działania: PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach, a także pomiary natężenia hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (w ramach interwencji) dla obszaru działania PSSE w Tychach i Rybniku. Natomiast w Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B) wykonywane były badania kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania: PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

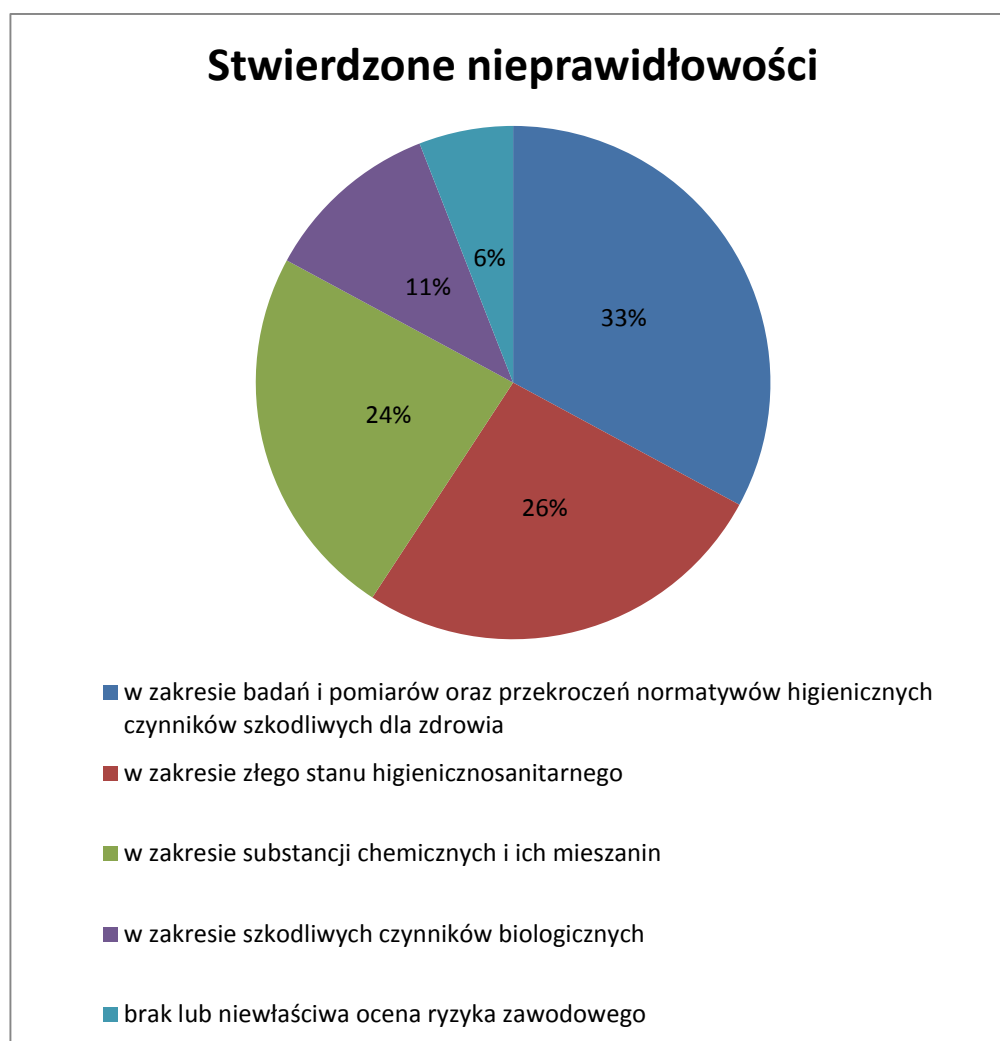
Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
OL/KŚ	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpielii (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpielii i baseny kąpielowe) obejmujące: - parametry fizyczne: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny - parametry chemiczne: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany fosforany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, siarczany, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo - parametry bakteriologiczne: bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	2757	8515
	Hałas w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w ramach zleceń klienta wewnętrznego (interwencje)	8	12
OL/B	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. CHORZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. OZDROWIENICY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych NOSICIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli	14897	156000

	Badanie wskaźników biologicznych kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i serylizatorach (Sporal S) BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella		
--	--	--	--

5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH

W powiecie pszczyńskim nadzorem bieżącym objęte są aktualnie **263** podmioty gospodarcze nadzorowane ze względu na warunki zdrowotne środowiska pracy lub wprowadzanie do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin. W zakładach tych zatrudnionych jest ogółem **13716** pracowników.

W 2019 r. przeprowadzono **73** kontrole w **60** zakładach pracy. W związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy lub w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, wydane zostały **33** decyzje dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje te zawierały **152** nakazy.

Czynniki szkodliwe dla zdrowia

Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzone są w **21** zakładach pracy w zakresie: pyłu, hałasu,

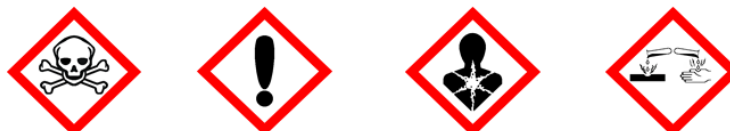
drgań działających na człowieka przez kończyny górne i promieniowania optycznego nielaserowego. W warunkach tych pracowały **3704** osoby.

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

Choroby zawodowe

W 2019 r. stwierdzono **14** chorób zawodowych w **3** zakładach pracy, w tym: **13** pylic płuc górników kopalń węgla, **1** chorobę zakaźną - boreliozę.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne (tzw. dopalacze)

W powiecie pszczyńskim nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze.

Wnioski:

- W kopalniach węgla kamiennego występuje w środowisku pracy narażenie na pyły węgla kamiennego, które jest przyczyną chorób zawodowych górników- pylic płuc (stwierdzanych najczęściej po zakończeniu pracy zawodowej).
- Pracodawcy nie przeprowadzają systematycznie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy, nie oceniają właściwie ryzyka zawodowego związanego z wykonywaniem pracy.
- Stwierdzone są nieprawidłowe karty charakterystyki substancji chemicznych i ich mieszanin stosowanych w działalności zawodowej lub wprowadzanych do obrotu.

- Pomieszczenia pracy i pomieszczenia higieniczno-sanitarne w zakładach pracy niejednokrotnie nie są utrzymane we właściwym stanie, zgodnym z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju, a także wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowia ludzi. W 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniował 6 projekty planów zagospodarowania przestrzennego opracowanych dla terenów położonych w powiecie pszczyńskim. Dla kolejnych 5 projektów planów oraz 1 zmiany studium uwarunkowań uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku 2 zmian planów uznano za zasadne odstępianie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Przekazane do zaopiniowania plany utrzymywały istniejące sposoby zagospodarowania oraz wskazywały możliwość poszerzenia istniejących stref zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej, która będzie oddzielona od terenów otaczających terenami zieleni izolacyjnej. Jeden z planów przekształcał tereny w tereny infrastruktury lotniczej co jest związane z rozbudową lotniska Kaniów, a w szczególności z wydłużeniem pasa startowego. Inny plan ograniczał możliwość lokalizacji Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych tylko do wyznaczonego terenu. W każdym projekcie planu zagospodarowania przestrzennego proponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko bądź ludzi, a odnoszących się do przeznaczenia terenu.

Celem sporządzanych planów było racjonalne zagospodarowanie terenów, zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej przyjętej dla danego obszaru w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego poprzez ustalenie stosownych przeznaczeń terenów oraz zasad zabudowy, zagospodarowania oraz kształtowania i ochrony ładu przestrzennego.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W 2019 r. organy administracji prowadzące postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zasięgały opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do potrzeby przeprowadzenia takiej oceny dla 29 przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w żadnym przypadku nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia takiego postępowania.

Na kolejnym etapie postępowania tj. przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zaopiniowano warunki realizacji 1 przedsięwzięcia, które polegało na zwiększeniu obsady bydła w istniejącej oborze.

Przy uzgadnianiu przedsięwzięcia zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom, przebywającym w sąsiedztwie inwestycji odpowiednich warunków życia poprzez m.in. zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu oraz zabezpieczenie przed wpływem zanieczyszczenia powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarkę odpadami na etapie eksploatacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych

sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono **12** projektów architektoniczno-budowlanych, w tym dokumentację projektową pracowni endoskopii, przedszkola, piekarni, warsztatu samochodowego oraz wentylacji w gabinecie stomatologicznym. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W 2019 r. na terenie powiatu pszczyńskiego dokonano ogółem **64** odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów były: sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, przedszkola, placówki wsparcia dziennego, gabinety fizjoterapeutyczne, pracownia endoskopii, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, stacja kontroli pojazdów, centrum przesiadkowe, budynki produkcyjne i magazynowe.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Stwierdzić należy, że część obiektów, których zakończenie realizacji zostało zgłoszone nie spełniało wszystkich wymagań z zakresu wymogów sanitarno-higienicznych. Często obiekty nie były przygotowane do odbioru z uwagi na trwające w nich prace budowlano-wykończeniowe.

Niejednokrotnie wydanie pozytywnej opinii możliwe było dopiero po wyeliminowaniu przez inwestorów nieprawidłowości i uchybień stwierdzanych w trakcie oględzin obiektów.

Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmuje właściwa sekcja nadzoru bieżącego.

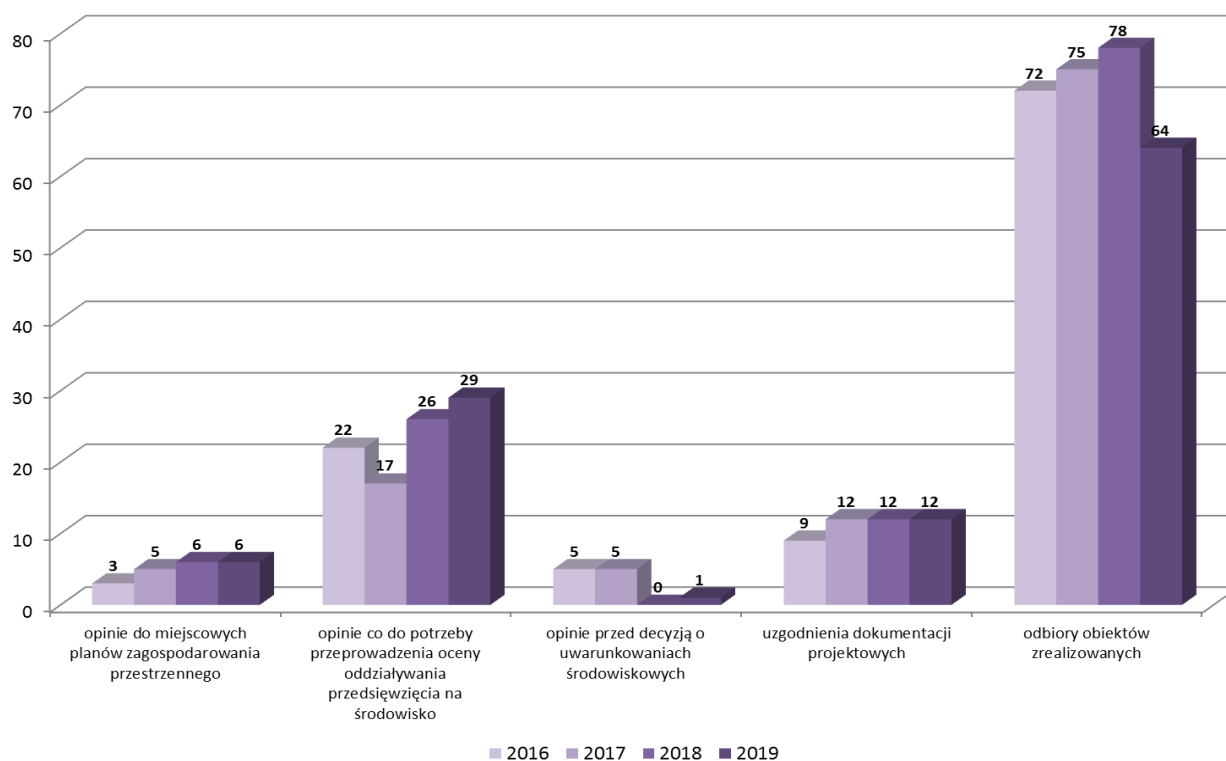
Tabela nr 1

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2019 r.:

Opinie dot. uzgodnienia planów zagospodarowania przestrzennego	6
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	29
Opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	1
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	12
Odbiory obiektów zrealizowanych	64

Wykres nr 1

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2016-2019.

Podsumowanie:

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

7. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

W 2019 r. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży bieżącym nadzorem sanitarnym objęła **104** placówki nauczania i wychowania z powiatu pszczyńskiego. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **141** kontroli bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

Wykres nr 1

Stan sanitarno-techniczny placówek dla dzieci i młodzieży

W trakcie przeprowadzonych kontroli sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości techniczne w 4 szkołach podstawowych, 1 LO oraz w 6 zespołach szkolno-przedszkolnych takie jak: brudne, zakurzone ściany i sufity w pomieszczeniach szkolnych, w złym stanie technicznym droga dojazdowa do szkoły, zacieki na sufitach i ścianach w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów oraz w sali gimnastycznej. Trwa rozbudowa Szkoły Podstawowej Nr 2 w Pszczyńcu oraz Przedszkola w Warszowicach.

Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wszczęciem postępowania administracyjnego lub wydaniem zaleceń pokontrolnych.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w **13** placówkach. Skontrolowano **12** żłobków, w których przebywało 452 dzieci. Przeprowadzono **15** kontroli bieżącego stanu sanitarnego. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe. W 2019 r. wydano **3** decyzje określające maksymalną liczbę dzieci w żłobkach.

W ramach kampanii edukacyjnej „Oszczędź dziecku ospy” przekazano do wszystkich żłobków materiały edukacyjno-informacyjne w postaci ulotek i plakatów dla rodziców opracowane przez Polskie Towarzystwo Higieniczne.

Placówki wychowania przedszkolnego

W 2019 r. PPIS w Tychach nadzorował **36** przedszkoli, skontrolowano **32** placówki do których zapisanych było 2754 dzieci. Przeprowadzono **37** kontroli sanitarnych. Większość skontrolowanych przedszkoli funkcjonowało w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2019 r. PPIS w Tychach nadzorował **20** szkół podstawowych oraz **22** zespoły szkolno-przedszkolne. Skontrolowano ogółem **42** szkoły, przeprowadzając w nich **64** kontrole sanitarne. Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów.

W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I – III.

Temperatura pomieszczeń lekcyjnych/sal zajęć mierzona w okresie grzewczym była prawidłowa. Wszystkie nadzorowane placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej. Natomiast 4 placówki posiadają zbiornik bezodpływowy (szambo).

W okresie grzewczym pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w trakcie prowadzonych kontroli informowali dyrektorów zakładów nauczania i wychowania o potrzebie śledzenia na bieżąco komunikatów dotyczących alertu smogowego i podejmowania w związku z tym stosownych decyzji.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

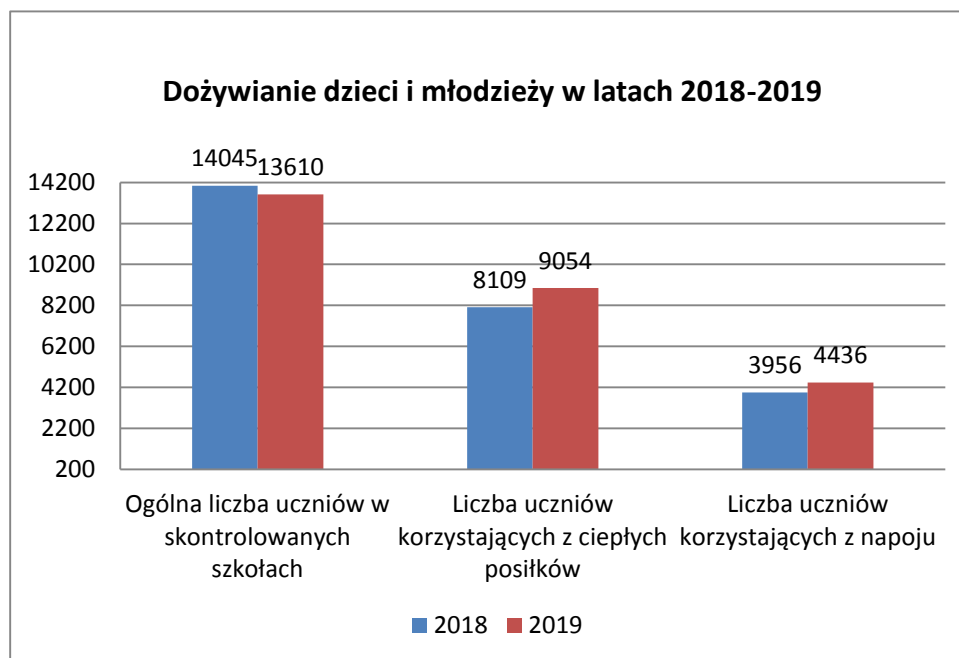
W 2019 r. nadal prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. W roku sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z przechowywaniem preparatów chemicznych w szkołach.

Dożywianie dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu pszczyńskiego **41** szkół prowadzi dożywianie w formie posiłków jedno lub dwudaniowych, z których korzystało **9054** uczniów (w 2018 r. - **8109**), 1 szkoła przygotowuje II śniadania dla **80** uczniów.

Z posiłków dofinansowanych w 2019 r. skorzystało **163** uczniów (w 2018 r. – **328**). Natomiast „mleko” lub „herbatę” prowadziły **32** szkoły dla uczniów **4436** (w 2018 r. – **3956** uczniów).

Wykres nr 2

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. Oceniając szkoły w aspekcie warunków, w których prowadzone są zajęcia wychowania fizycznego, stwierdzono, że na **43** skontrolowane w 2019 r. placówki szkolne:

- 33 szkoły posiadały szkolny zespół sportowy z boiskiem (77%),
- 1 szkoła posiadała wyłącznie salę gimnastyczną (2,3%),
- 1 szkoła posiadała salę gimnastyczną z boiskiem (2,3%),
- 6 szkół posiadało salę rekreacyjną/zastępczą z boiskiem (14%),
- 1 szkoła posiadała tylko boisko (2,3%),
- 1 szkoła nie posiada infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego (2,3%).

W Szkole Podstawowej w Porębie ul. Szkolna w trakcie budowy jest sala gimnastyczna wraz z zapleczem sportowym.

Mimo zapewnienia przez szkoły dobrych warunków do utrzymania higieny zauważono małe zainteresowanie uczniów w zakresie systematycznego użytkowania urządzeń natryskowych po zajęciach wychowania fizycznego.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci

W 2019 r. dokonano oceny dostosowania mebli przedszkolnych i szkolnych do wzrostu uczniów. Pomiary przeprowadzono w: **15** szkołach podstawowych (80 oddziałów), w których zmierzono **1348** uczniów – z czego **583** siedziało nieprawidłowo, co stanowi 43%.

Główne przyczyny związane z niedostosowaniem stanowisk pracy uczniów do ich wzrostu dotyczyły: nieodpowiedniego zestawienia stolików i krzeseł, braku regularnej kontroli wzrostu dzieci i systematycznej, adekwatnej do wzrostu wymiany mebli, braku zróżnicowania w wielkościach mebli, uczniowie we własnym zakresie zmieniają miejsca w ławkach szkolnych. Jest to wynik małego zainteresowania ze strony nauczycieli, w jaki sposób uczeń dobiera sobie stanowisko pracy. Z otrzymanych pisemnych informacji wynika, iż większość dyrektorów podjęło stosowne kroki w celu poprawy sytuacji w tym zakresie.

Higieniczna ocena tygodniowych rozkładów zajęć

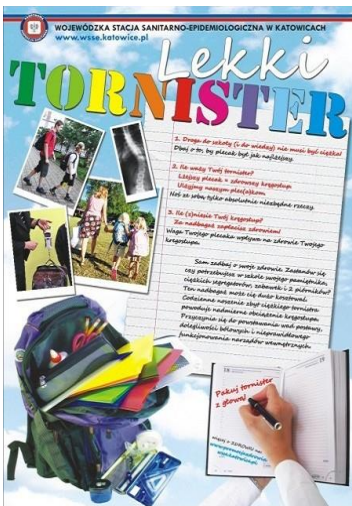
Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku.

W 2019 r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć w 4 szkołach podstawowych, gdzie analizie poddano **38** oddziałów, w **8** oddziałach stwierdzono nieprawidłowości tj. 21%.

Analizując rozkłady zajęć lekcyjnych oceniano czy:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica między kolejnymi dniami nie jest większa niż jedna godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa niż jedna godzina.

Badania w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków

z zaleceniami dla rodziców

W 2019 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Tychach przeprowadzili badania obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków. Badaniu zostali poddani uczniowie szkół podstawowych.

Pomiary przeprowadzono w **7** szkołach w **62** oddziałach. Zważono **1167** tornistrów/plecaków, z czego **169** tornistrów/plecaków przekraczało 15% masy ciała tj. 14%. Analiza przeprowadzonych badań wykazała przekroczenie dopuszczalnej wagi tornistra w **49** oddziałach.

Badania miały na celu oszacowanie skali istniejącego problemu dotyczącego zbyt ciężkich tornistrów i ustalenie rzeczywistego obciążenia uczniów szkół podstawowych.

Wszystkie placówki, w których przeprowadzono ważenie tornistrów/plecaków otrzymały pisemną analizę wyników i nauczycieli.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

W trakcie kontroli placówek szkolnych stwierdzono, że **wszystkie placówki realizowały obowiązek** zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w pomieszczeniach szkoły zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej. Przepis nie określa szczegółowo sposobu realizacji zadania. Dzieci z klas I-III mają możliwość pozostawiania podręczników we własnych salach do zajęć lekcyjnych zaś uczniowie klas starszych najczęściej w indywidualnych szafkach bądź zbiorowych półkach.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

Stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulega systematycznej poprawie. Dostępność do środków czystości (papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku/suszarki do rąk oraz mydło w płynie) w nadzorowanych placówkach jest zadowalająca. Na terenie powiatu pszczyńskiego wszystkie placówki zapewniają dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach dla dzieci oraz w sanitariatach dla uczniów, zachowane są standardy dostępności do urządzeń sanitarnych.

W dalszym ciągu napływają informacje od rodziców dotyczące występowania wszawicy wśród dzieci i młodzieży.

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt

Z uwagi na bezpieczeństwo i higienę korzystania z przedszkolnych i szkolnych placów zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych przez dzieci i młodzież konieczne jest zabezpieczenie terenu (np. piaskownic) przed dostępem zwierząt, w szczególności przed zanieczyszczeniem

odchodami zwierzęcymi. W toku kontroli sanitarnych w tym zakresie stwierdzono, że w większości placówek piaskownice są zabezpieczone prawidłowo.

W 2019 r. prowadzono nadzór nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych. Przy ocenie brano pod uwagę liczbę i rodzaj urządzeń, rodzaj zabezpieczenia piaskownic, dostępność regulaminu korzystania z placów zabaw.

Ocena profilaktycznej działalności szkolnej służby zdrowia

W czasie prowadzonych kontroli sanitarnych we wszystkich szkołach kontrolą objęto również gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń.

Organizacja wypoczynku letniego i zimowego

W 2019 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w formie

wyjazdowej jak i w miejscu zamieszkania. Przeprowadzono 26 kontroli stanu sanitarnego. Przeważał wypoczynek w miejscu zamieszkania, którego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście. Przygotowany został specjalny program zajęć na którego składały się m.in. wycieczki piesze i autokarowe, wyjazdy na obiekty rekreacyjno-sportowe, spacer po okolicy. Wypoczynek w formie wyjazdowej miał charakter obozu sportowego i żeglarskiego.

W trakcie wypoczynku przekazywano organizatorom pakiety edukacyjne w celu rozpowszechnienia wśród uczestników wypoczynku.

Podsumowując przebieg wypoczynku można stwierdzić, że na terenie działania PPIS w Tychach odbywał się on we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących

uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

Wnioski:

1. Nadal pozostaje problem dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów oraz problem przekroczeń wagi tornistrów/plecaków.
2. W związku ze zwiększającą się liczbą zgłoszeń przypadków zaważenia i zagnidzenia w placówkach oświatowo-wychowawczych istnieje konieczność prowadzenia działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie przeciwdziałania szerzenia się chorób pasożytniczych przede wszystkim wszawicy.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

Działania edukacyjne w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2019 r. przez Państwową Inspekcję Sanitarną wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV opracowanego na lata 2017-2021. Polegały one na inicjowaniu, prowadzeniu i koordynowaniu działalności oświatowo-zdrowotnej, w celu kształtowania postaw i zachowań sprzyjających zachowaniu zdrowia.

Zgodnie z definicją oświaty zdrowotnej rozumianej jako medycyna zdrowego człowieka, działania ukierunkowane były głównie na środowisko ludzi zdrowych, zwłaszcza: dzieci i młodzież, rodziców, opiekunów, nauczycieli i wychowawców oraz fachowy personel zakładów opieki zdrowotnej. W ramach działalności realizowano działania zmierzające do zaznajomienia

społeczeństwa z czynnikami ryzyka społecznego i środowiskowego wpływającymi na zdrowie ludzi. Propagowano tematykę z zakresu:

- zapobiegania chorobom zakaźnym poprzez promowanie szczepień ochronnych;
- zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia wczesnej diagnostyki, zapobiegania nałogom, otyłości i nadwadze;
- zasad higieny, w tym kształtowania i utrwalania właściwych nawyków higienicznych;
- profilaktyki HIV/AIDS oraz kształtowania właściwych postaw wobec żyjących z HIV i chorych na AIDS.

W 2019 r. realizowane były następujące programy edukacyjne:

- „Bieg po zdrowie”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla IV klas szkół podstawowych,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”- promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”- zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci przedszkolnych na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych,
- Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS ,
- „Podstępne WZW”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”- ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”- dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- „Trzymaj Formę!”- edukacja, w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety,
- „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”- zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę,
- „Znamię! Znam je?”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Czyste powietrze wokół nas”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do dzieci przedszkolnych.

Wybierz Życie – Pierwszy Krok

Realizacja programów polegała na inicjowaniu, koordynowaniu i nadzorowaniu interwencji. Grupą docelową działań programowych były dzieci przedszkolne, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz ich rodzice/opiekunowie.

Szkolenie dot. programów edukacyjnych

W związku z realizacją ww. programów Sekcja Oświaty Zdrowotnej zorganizowała bezpłatne szkolenia z zakresu metodyki dla szkolnych koordynatorów (pedagogów, psychologów, wychowawców, nauczycieli przedmiotowych). Każda z placówek oświatowo-edukacyjnych otrzymała materiały informacyjno-edukacyjne tj. poradnik dla koordynatora, ulotki dla uczniów i/lub rodziców, plakaty). Programy realizowane były w czasie 1 lub 2 godzin lekcyjnych na podstawie gotowych scenariuszy zajęć, inne oparte były o metodę projektu, gdzie to uczniowie poszukiwali odpowiedzi na nurtujące ich pytania, a nauczyciel pełnił rolę przewodnika.

W 2019 r. na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Tychach przeprowadzono 22 wizytacje dotyczące oceny realizacji programów w placówkach nauczania i wychowania związane z realizowanymi interwencjami programowymi.

Oprócz działań programowych podejmowane były również następujące działania nieprogramowe:

- „Światowy Dzień Zdrowia" obchodzony był pod hasłem: *"Popularyzowanie Uniwersalnej Opieki Zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem Podstawowej Opieki Zdrowotnej"*,
- „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach"
- „Dopalacze-Wypalacze „groźne narkotyki”"
- „Brązowo, ale czy zdrowo”
- Akcja informacyjna dot. bezpiecznego grzybobrania
- „Bezpieczne Ferie' 2019”
- „Bezpieczne Wakacje'2019”
- „Jasne jak słońce”
- „Lekki tornister"- profilaktyka wad postawy
- „HIV/AIDS-chcę wiedzieć więcej"- akcja dot. podniesienia poziomu wiedzy młodzieży szkół ponadpodstawowych na temat profilaktyki zakażeń wirusem HIV oraz kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS.

W ramach powyższych inicjatyw podejmowane były działania informacyjno-edukacyjne w różnych środowiskach m.in. placówkach oświatowo-wychowawczych, podmiotach leczniczych, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, miejskich ośrodkach pomocy społecznej, miejskich centrach pomocy rodzinie i ośrodkach wczesnej interwencji. Grupą docelową działań był ogół społeczeństwa. Dystrybuowano materiały informacyjne i udzielano poradnictwa metodycznego. Sekcja Oświaty Zdrowotnej czynnie włączała się w akcje prozdrowotne realizowane przez różne podmioty tj. przedszkola i szkoły, koordynowała konkursy organizowane przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach oraz Główny Inspektorat Sanitarny w Warszawie.

W 2019 r. przeprowadzone zostały konkursy:

- Konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę!”
- Konkurs ph. „Szkoła wolna od używek”
- Konkurs na plakat pt. „HIV/AIDS-chcę wiedzieć więcej”

W 2019 r. realizowane były również kampanie:

- „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”- wojewódzka akcja skierowana do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0-3, dzieci przedszkolnych oraz rodziców planujących dziecko
- „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”- kampania ogólnopolska, skierowana do kobiet w wieku prokreacyjnym, ciężarnych oraz ich rodzin i bliskich.

W ramach akcji oraz kampanii podejmowano różne działania profilaktyczne w placówkach znajdujących się na terenie objętym nadzorem przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Z ważniejszych wydarzeń, które odbywały się na terenie powiatu pszczyńskiego należy wymienić obchody XIV edycji Europejskiego Tygodnia Szczepień (*European Immunization Week, EIW*). W 2019 r. motywem przewodnim były hasła: „Poznaj i udostępnij fakty na temat szczepień” oraz „Bohaterowie szczepień”. W związku z trwającą w 2019 r. kampanią pt. „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, której celem było podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień ochronnych oraz zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym) Powiatowa Stacja

Sanitarno-Epidemiologiczna w Tychach zaprojektowała i wydała plakat promujący szczepienia ochronne. Akcję informacyjną przeprowadzono w jednostkach samorządu terytorialnego i podmiotach leczniczych na nadzorowanym terenie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

W celu promocji szczepień ochronnych plakat dystrybuowano także do żłobków, przedszkoli, klubów dziecięcych oraz instytucji wspierających rozwój małego dziecka.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wystosował list do przyszłych rodziców, który dystrybuowany był do poradni ginekologicznych.

Akcja ta miała na celu promowanie szczepień ochronnych wśród kobiet w ciąży. Listy trafiły do każdej kobiety zgłaszającej się na wizytę kontrolną.

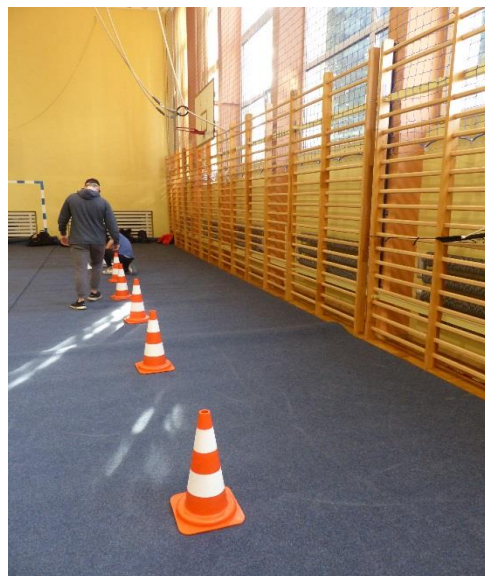
W okresie wakacyjnym prowadzona była dystrybucja materiałów edukacyjnych skierowanych do wszystkich organizatorów wypoczynku letniego. Materiały edukacyjne dotyczyły bezpiecznego opalania, zabezpieczania swojego ciała przed ukąszeniem kleszcza, bezpiecznych zachowań podczas wypoczynku, higieny rąk, unikania „dopalaczy”. Dodatkowo do przedszkoli dystrybuowane były plakaty pt. „Jasne jak słońce” dotyczące ochrony przed nadmiernym promieniowaniem słonecznym.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tychach włączyła się w akcję „Dzień Zdrowia” pt. „Profesor Zbigniew Religa – pionier polskiej kardiologii i transplantologii” zorganizowaną przez Liceum Ogólnokształcące im. Zbigniewa Religi w Gilowicach. Przybyli goście oraz uczniowie szkoły na wstępie wysłuchali wykładu pt. „Polskie drogi do serca” autorstwa dyrektora Instytutu Protez Serca Fundacji Rozwoju Kardiologii im. Prof. Zbigniewa Religi w Zabrze. Młodzież przygotowała prezentację multimedialną przybliżającą postać prof. Zbigniewa Religi oraz rozstrzygnięto konkurs plastyczny pt. „Serce darem życia”. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tychach zorganizowała stoisko informacyjno-edukacyjne. Zainteresowani mogli wziąć udział w ćwiczeniach profilaktycznych z użyciem alkogogli i narkogogli oraz dokonać pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

„Dzień Zdrowia” w Liceum Ogólnokształcącym im. Zbigniewa Religi w Gilowicach

Podczas Dni Promocji Zdrowia w Powiatowym Zespole Szkół Nr 2 im. Karola Miarki w Pszczynie Sekcja Oświaty Zdrowotnej zorganizowała stoisko informacyjno-edukacyjne dla uczniów szkoły. Prezentowano tematykę związaną z WZW, HIV/AIDS, grypą, higieną rąk, szkodliwością palenia tytoniu i e-papierosów, zażywania substancji psychoaktywnych, odpowiedzialnym używaniem antybiotyków. Młodzież mogła przejść tor przeszkód z wykorzystaniem alkohogli i narkogogli. Chętnym wykonywano badania zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu. Wśród zaproszonych gości byli też przedstawiciele Narodowego Funduszu Zdrowia. Pielęgniarka szkolna wykonywała młodzieży pomiary ciśnienia krwi.

„Dni Promocji Zdrowia” w Powiatowym Zespole Szkół Nr 2 im. Karola Miarki w Pszczynie

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tychach wzięła udział w Goczałkowickim Festiwalu Róż, którego organizatorem był Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Goczałkowicach-Zdroju. Sekcja Oświaty Zdrowotnej zorganizowała stoisko profilaktyczne, na którym dostępne były materiały edukacyjne dot. m.in. bezpiecznego wypoczynku, ochrony przed słońcem, bezpiecznego grzybobrania, szczepień ochronnych, zdrowego stylu życia oraz profilaktyki uzależnień.

Do dyspozycji zainteresowanych był tor przeszkód, który pokonać należało z użyciem alkohogli i narkogogli. Osoby palące papierosy mogły zbadać zawartość tlenu węgla w wydychanym powietrzu. Dużym zainteresowaniem cieszyły się materiały edukacyjne przygotowane dla najmłodszych.

„Goczałkowicki Festiwal Róż” w Goczałkowicach-Zdroju

Przez cały rok sporządzano raporty dotyczące nadzoru w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w placówkach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach pracy oraz w zakładach gastronomicznych. Badania ankietowe dotyczyły przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych obiektach. Przeprowadzane były przez pracowników nadzoru sanitarnego PSSE w Tychach.

Wnioski:

Działalność Sekcji Oświaty Zdrowotnej prowadzona była zgodnie z planem przedsięwzięć oraz opracowanymi harmonogramami na 2019 r. Dzięki podejmowaniu działań realizowanych przy współpracy z różnymi organizacjami i instytucjami zwiększa się zasięg i efektywność oddziaływań prozdrowotnych na społeczeństwo. Monitorowane programy odbierane są z dużym zainteresowaniem zarówno ze strony uczniów, kadry pedagogicznej, jak i rodziców. Dzięki analizie sprawozdań przesłanych przez realizatorów programów edukacyjnych wynika, że istnieje potrzeba kontynuowania programów profilaktycznych w kolejnych latach.

Podjęte działania przez pracowników charakteryzują się dużą różnorodnością tematyczną oraz szerokim przedziałem wiekowym adresatów. Aby wzbogacić program i zachęcić do jego realizacji pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej przeprowadzają w zainteresowanych szkołach warsztaty połączone z testami w alkogoglach i narkogoglach według opracowanych scenariuszy. Edukacja tego typu z roku na rok cieszy się coraz większym zainteresowaniem.

Podczas imprez miejskich Sekcja Oświaty Zdrowotnej prowadziła ćwiczenia profilaktyczne z wykorzystaniem narkogogli, alkogogli i urządzeń pomiarowych. Na stoiskach promocji zdrowia udzielano porad i dystrybuowano materiały edukacyjne. Pozytywnie odbierana jest także edukacja adresowana do dzieci w formie zabaw profilaktycznych, zagadek, gier i quizów.